היינט 8 זייטען

NAJER FOLKSBLAT

פולע טאַבעלע פון דער 21-טער מלוכה-לאָטעריע — זעה 7-טע זייט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 10 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 213	לאדז, דאנערשטאג, י"ח אלול תר"צ	אכטער יאהרגאנג	Łódź, Czwartek, 11 września 1930 r.	№ 213

אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

ארעסטירט 30 געוו. דעפוטאטען

פאר ארגאניזירען דעם קראקאווער קאנגרעס

ארעסטען צווישען די ענדעקישע און אוקראינישע דעפוטאטען. די ארעסטירטע זענען איינגעזעצט געוואָרען אין דער בריסקער פעסטונג. — די ווארשאווער אדוואָקאטען-קאמער פראָטעסטירט געגען ארעסט פון איהרע מיטגלידער.

די ארעסטען אין ווארשא

וואַרשא, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) היינט אַרום 3 אַ זייגער פאַרטאָגס זענען לויט דער פעראָרדנונג פון דער זיכערקייטס-מאַכט ארעסטירט געוואָרען אין ווארשא ווי אויך אויף דער פראָווינץ א רייה דעפוטאטען.

אַרעסטירט זענען געוואָרען נישט נאָר געוועזענע דעפוטאַטען פון איצטיגען צענטראָלעוו, נאָר אויך דער פיהרער פון ענדעקישען „אבוויעפאל" (אָבוז וויעלקע פאָלסקי) ווי אויך אַ רייהע פּערזאָנען פון דער אוקראינישער „אונדא".

אין וואַרשא זענען אַרעסטירט געוואָרען פון דער פ.פ.ס. די געוו. דעפוטאַטען ד"ר הערמאַן ליבערמאַן, ד"ר אַדאַם פּראַגער, נאָרבערט באַרליצקי, פּרעזעס פון צ. ק. סטאַניסלאַוו דובוא, דער מיטאַרבייטער פון ראָבאָטניק.

פון די נ.פ.ר. איז אַרעסטירט געוואָרען דער געוו. דעפוטאַט צום צווייטען סיים קאַראָל פּאָפּיעלן.

פון וויזוואָלעניע קלוב זענען אַרעסטירט געוואָרען: ד"ר יוזעף פּוטעק, דער וואויט פון דער גמינע כאָטשני און קאַזימיערזש באַגינסקי.

פון „פּיאַסט" איז אַרעסטירט געוואָרען ד"ר וולאַדיסלאַוו קערניק.

פון די ענדעקעס איז אַרעסטירט געוואָרען דער געוו. דעפּ. דער פיהרער פון „אָבוויעפּאָל" אַלעקסאַנדער דעמבסקי.

וויטאס ארעסטירט

וואַרשא, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) צווישען 3 און 4 אַ זייגער פאַרטאָגס איז אויף איינע פון די באַהן-סטאַציעס אין דער קראקאווער וואיעוואָדזטווע אַרעסטירט געוואָרען דער פּרעזעס פון „פּיאַסט" ווינצענטי וויטאָס, וועלכער איז נעכטען אין אָוונט אַבגעפאָהרען פון וואַרשא אין דער ריכטונג קיין קראקא, וויטאָס איז ארעסטירט געוואָרען אויף איינע פון די סטאַציעס הינטער קראקא.

אויפ'ן שטח פון דער קראקאווער וואיעוואָדזטווא זענען נאָך ארעסטירט געוואָרען דער אָרגאַניזאַטאָר פון קאָנגרעס פון צענטראָלעוו אין קראקא דער געוועזענער פּ.פּ.ס.'שער דעפוטאט מאַסטעק און דעפוטאט ציאָלקאָש.

דריי געוו. דעפוטאטען

זענען ארעסטירט געוואָרען אין סיים-האָטעל

וואַרשא, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) די דריי געוועזענע דעפוטאטען באַרליצקי, באַגינסקי און פּוטעק זענען אַרעסטירט געוואָרען אין סיים האָטעל.

דעפּ. באַרליצקי האָט געשטעלט א ווידערשטאַנד דער מאַכט און האָט נישט געוואָלט עפענען די טיר פון זיין צימער. צוליב דעם האָט די מאַכט געמוזט מיט געוואַלד עפענען די טיר.

ארעסטירט א געוו. דעפוטאט

וואס האט געדראהט מיט א רעוואָלווער

וואַרשא, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) פון ביאַליסטאָק מעלדעט מען, אַז דאָרט האָט די זיכערהייטס מאַכט די פערגאַנגענע נאַכט אַרעסטירט דעם געוו. דעפוטאט פון דער פּויערן פּאַרטיי, אַדאָלף סאַוויצקי, וועלכער האָט מיט אַ קורצער צייט צוריק אויף א מיטינג געשטעלט אַ ווידערשטאַנד דער פּאָליציי דראָהענדיג מיט א רעוואָלווער.

אויך א געוו. דעפוטאט פון איינסעל-קלוב איז ארעסטירט געווארען

וואַרשא, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) פון ראַדאָם איז מען מודיע, אַז ביינאַכט איז דאָרט אַרעסטירט געוואָרען דער געוו. דעפוטאט יוזעף באַצמאַגא וועלכער איז בשעתו אויסגעשלאָסען געוואָרען פון ב.ב.-קלוב צוליב מיסברויכען און גנבות וואָס ער איז בעגאַנגען.

מאריאן סעידא ארעסטירט

וואַרשא, 10 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) פון פּויזען מעלדעט מען, אַז דאָרט איז ארעסטירט געוואָרען דער בעקאַנטער ענדעקישער טוער מאַריאַן סעידאַ.

סעידאַ האָט אין זיין צייט געהאַט אַראָבגעוואָרפען מאַראַטשעווסקיס רעגירונג. אין וואַרשאַ איז אויך אַרעסטירט געוואָרען דער דעפּ. פון דער פּויערן פּאַרטיי ווראָנאַ, מיטגליד פון דער הויפּט-וואַהל-קאָמיסיע.

ווי מען דערוויסט זיך, זענען ביז שפעט ביינאַכט געוועזען אַרעסטירט 30 דעפוטאַטען

רעוויזיעס אין די וואוינונגען פון דעפוטאטען

וואַרשא, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) בעת די ארעסטען וואָס זענען אַדורכגעפיהרט געוואָרען די פערגאַנגענע נאַכט, האָט די זיכערהייטס מאַכט אַדורכגעפיהרט רעוויזיעס אין די וואוינונגען פון צוויי געוו. פּ.פּ.ס.'שע דעפוטאטען עדמונד כאָדזינסקי, אַ באַהן בעאַמטער און אַרטור האוזנער, מען האָט געפונען וויכטיגע מאַטעריאַלען וועלכע זענען צוגענומען געוואָרען. ביידע דעפוטאַטען האָט מען נישט געטראָפען אינדערהיים.

ארעסטען אין מזרח-גאליציען

לעמבערג, 10 (טעלעפאָניש) א חוץ די דעפוטאַטען צעלעוויטש און פּאַליוו, וואָס זענען אַרעסטירט געוואָרען ביינאַכט, זענען פערהאַלטען געוואָרען אין בזשעזשאַני דער דעפּ פון „אונדאַ", איוואַן לעשטשינסקי און אין סטאַניסלאַוואָו אָסיפּ קאַהוט.

זיצונג פון ווארשאווער שטאָט-ראט

וואַרשא, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט אין אָוונט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון וואַרשאווער שטאָט-ראַט.

די ענדעקישע און פּ.פּ.ס.'שע ראַטמענער האָבען געוואָלט אַריינטראָגען אַ דעקלאַראַציע.

דער שטאָט-פּרעזידענט יאַוואָראָווסקי האָט זיך צו דעם אַקעגענגעשטעלט און געדראָהט, אַז דער שטאָט-ראַט וועט פונאַנדערגעלאָזט ווערען.

די דעקלאַראַציע איז דאָך נישט אָפיציעל פאָרגעלייענט געוואָרען.

נאָך 3 מינוט איז די זיצונג געשלאָסען געוואָרען

די ארעסטירטע דעפוטאטען

זענען איבערגעפיהרט געווארען אין דער בריסקער פעסטונג

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די דעפוטאַטען וואָס זענען אַרעסטירט געוואָרען אין וואַרשאַ זענען איבערגעפיהרט געוואָרען אין דער בריסקער פעסטונג.

אַלע דעפוטאַטען האָט מען פון זייערע וואוינונגען איבערגעפיהרט מיט אויטאָס אויף דער באַהן. צו יעדען פון די אַרעסטירטע איז מיט דער נאַכט געקומען אַ פּאָליציי-קאָמיסאַר אין דער בעגלייטונג פון צוויי פּאָליציאַנטען און אַ געהיימאַגענט. נאָכדעם ווי די פּערזענליכקייט פון דעפּוטאַט איז פעסטגעשטעלט געוואָרען האָט מען איהם געוויזען דעם בעפעהל וועגען אַרעסט און געגעבען אייניגע מינוט צייט זיך אָנצוטון, ווייל אַלע דעפּוטאַטען האָט מען געטראָפען אין די בעטען.

ביים אַרעסטירען דעם דעפּ. ליבערמאַן, האָט זיך אָפּגעשפּילט אַ קורצער דיאַלאָג. דער פּאָליציי-קאָמיסאַר האָט איהם געגעבען 10 מינוט צייט זיך אָנצוטון, — און וואָס וועט זיין, האָט איראָניש געפרעגט ליבערמאַן, אַז איך וועל מיך אָנטון 11 מינוט?

אַלע דעפוטאַטען האָבען זיך אָנגעטון און אַליין אַראָבגעגאַנגען אין די אויטאָס, נאָר דעפּ. דעמבסקי דער פיהרער פון „אָבוויעפּאָל" האָט געשטעלט אַ ווידערשטאַנד און מען האָט איהם, ווי מען דערצעהלט געמוזט אַראָבפיהרען מיט געוואַלד.

די ווארשאווער אדוואָקאטען-קאמער

פראטעסטירט נעגען דעם ארעסט פון איהרע מיטגלידער דעפוטאַטען אדוואקאַטען

וואַרשא, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) היינט 12 אַ זייגער מיטאָג איז זיך צוזאַמענגעקומען אויף א אויסערגעוועהנליכע בעראַטונג די אַדוואָקאַטען קאַמער אין וואַרשאַ, וועלכע האָט נאָך א קורצער בעראַטונג אנגענומען אַ פּראָטעסט געגען דעם אַרעסט פון די 4 אַרעסטירטע וואַרשאווער אַדוואָקאַטען, מיטגלידער פון דער אַדוואָקאַטען קאַמער, דאָס זענען ליבערמאַן קערניק, פּראַגער און דעמבסקי.

דער פּראָטעסט איז איבערגעגעבען געוואָרען דעם יוסטיץ מיניסטער צאַר.

דער אַדוואָקאַטען ראַט פּראָטעסטירט געגען דעם אַרעסט פון איהרע מיטגלידער און פאָדערט די אינטערווענץ פון יוסטיץ-מיניסטער, אַז מען זאָל זיי בעפרייען.

ווי בעוואוסט קען מען אַ אַדוואָקאַט אַרעסטירען נאָר נאָך אַ פערשטענדיגונג מיט דער אַדוואָקאַטען קאַמער און ביי דער אָנוועזענהייט פון אַ פאָרשטעהער פון אַדוואָקאַטען ראַט.

24 זייטען 24 זייטען

דער מארגענדיגער פרייטאג-נומער פון „נייעם פאלקסבלאט"
וועט ווי תמיד האַלטען
24 זייטען
מיט אַן אילוסטרירטער ביילאגע פון 8 זייטען.

מיר מאַכען בעזונדערס אויפמערקזאַם אונזערע לעזער אויף דער מארגענדיגער אילוסטרירטער ביילאגע.
די ביילאַגע וועט זיין געווידמעט דער מאָנומענטאַלער אויפפיהרונג פון ה. לייוויק'ס „גולם" ביי דער ווילנער טרופּע", און וועט האַלטען אַ גאַנצע רייה פּראַכטפולע בילדער און סצענעס פונם גראַנדיעזען ביהנען ווערק, וועלכע די ווילנער האָבען געשאַפען.

פרייז פון פרייטאג-נומער מיט דער אילוסטרירטער ביילאגע
נאר 25 גראשען.

25 גראשען 25 גראשען

15 מיליאָן זלאָטעס קרעדיטען

אויף אונטערשטיצונגען פאַר אַרבייטסלאָזע

באַשלאָסן נעכטיגער באַשלוס פון מיניסטאָרען־ראַט

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) היינט אין אָוונט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון מיניסטאָרען ראַט מיט מאַרשאַל פּילסודסקי בראָש.

עס איז אָנגענומען געוואָרן אַ באַשלוס וועגן צוגאָב קרעדיטען פון 15 מיליאָן זלאָטעס פאַר'ן אַרבייטס־מיניסטעריום.

די קרעדיטען וועלען געהען אויף שטיצע פאַר אַרבייטסלאָזע.

ווי זעהען אויס די וואַהל־הכנות?

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) צוליב די אַרעסטען פון די דעפּוטאַטען וואָס זענען היינט פאָרגעקומען, זענען די פראַגען וואָס זענען פערבונדען מיט די קומענדיגע סיים־וואַהלען אָבגעטרעטען אויפ'ן לעצטען פּלאַן.

היינט האָט מען אין וואַרשאַ בכלל וועגן די וואַהלען גאָרנישט גערעדט, אַזוי אַז די פערשידענע וואַהל קאָמבינאַציעס פּלענער, א. אַז. וו. זענען היינט גאָרנישט בעריהרט געוואָרען.

אַלע פּאַרטייען האַלטען זיך אָפּ וועגן אָנגענומען וועלכע עס איז בעשלאָסען.

ערקלערונג פונ'ם אַרבייטער־פּליגעל אין ציוניסטישען אַקציאָנס־קאָמיטעט

און אַדמיניסטראַטיווען קאָמיטעט פון דער יודישער אַגענץ

בערלין (יט"א). נאָך דער זיצונג פונ'ם אַדמיניסטראַטיוו־קאָמיטעט פון דער יודישער אַגענץ אין בערלין, האָט דער אַרבייטער־פּליגעל פון ציוניסטישען א.ק. און אַדמיניסטראַטיוו־קאָמיטעט פעראָפענטליכט פאָלגענדע ערקלערונג: מיר האָבען אונטער בעשטימטע בעדינגונגען מיטגעהאָלפען צו דער שאַפונג פון דער אַגענץ אין'ם יאָהר ערלויבט נאָך נישט ווייטער העלפען זי צו פערברעכע'ן. דער מיטעל־פאַלק פון דער אַגענץ אין'ם יאָהר ערלויבט נאָך נישט אַרויסצוטראָגען אַן אורטייל וועגען דעם פּרוב צו פערבייטערען דעם קרייז פון די אַנטיילנעהמער אין'ם אויפבוי פון א"י־ישראל. מיר קענען אבער נישט פאַרביי געהען די נעגאַטיווע טענדענצען, וועלכע עס האָבען זיך אַרויסגעוויזען דאָס היינטיגע יאָהר אין דער לייטונג פון דער אַגענץ. דער פּלאַנטראַפּישער און בירגערליך־קאַפּיטאַליסטישער כאַראַקטער, וועלכען עס האָט אָנגענומען די א"י־טעטיגקייט און די נישט־גענוגענדע וואַכזאַמקייט פאַר די בעדערפענישען פון אויפבוי אין דער זיצונג פון בערלין האָט זיך נישט ענטפּלעקט. קיין שום ווילען דעם צושטאַנד צו פערבעסערען. עס איז אפילו נישט געוואָרען די קאָנסאָלידירונג פון די לאַנדווירטשאַפטליכע זידלונגען. ביי דער ראַנגער לאַגע לאָזט זיך איבער די אַרבייטערשאַפט פון א"י און די אַרבייטער בעוועגונג אין ציוניזם די פרייהייט פון אַקציע. ביי דער איצטיגער שווערער סיטואַציע האַלטען מיר פאַר אונזער חוב אויך ווייטער מיט'ן דער עקזעקוטיווע צו העלפען מיט אַלע אונזערע כוחות דער אַגענץ אין יעדע אָנשטרענגונגען, וואָס ווערען געמאַכט צו פערפעסטיגען אונזער פּאָליטישע פּאָזיציעס, צו קאָנסאָלידירען די ווירטשאַפטען, צו פערגרעסערען די מעגליכקייטען פון איינוואַנדערונג און קאָלאָניזאַציע און צו פערפאָלשטענדיגען די אַגענץ אויף דעמאָקראַטישע יסודות. אָבער מיט אונזער גאַנצער ענערגיע וועלען מיר בעקעמפען די פילאַנטראָפּישע און ביוראָקראַטישע טענדענצען, און וועלען היטען די פּאָליטישע און קאָלאָניזאַטאָרישע פּרינציפּען פון דער ציוניסטישער בעוועגונג און פונ'ם אַרבייטער־ווערק אין א"י.

ASPIRIN
W TABLETKACH
BAYER
Środek tak wspaniale uśmierzający bóle, jest często przedmiotem podrabiania. Dlatego też przy bólu głowy i zębów, przeziębieniu, reumatyzmie, należy przyjmować tylko tabletki, które jak i opakowanie opatrzone są znakiem BAYER.
ISTNIEJE TYLKO JEDNA ASPIRINA!

אַ לופט־פליהער־קאַטאַסטראָפע

בעת די פראַנצויזישע מאַנעווערס

פּאַריז, 10. (ספּ. טעל.) בעת די מיליטערישע מאַנעווערס אין עלזאַס איז געשעהען אַ לופט־פליהער קאַטאַסטראָפע. אַ אַעראָפּלאַן האָט זיך אָנגעקלאַפּט אָן אַ באַרג און איז צושמעטערט געוואָרען, דער פּילאָט איז שווער פערוואונדעט געוואָרען און ער געפינט זיך אין גסיסה, דער אָבסערוואַטאָר איז דערהרגעט געוואָרען.

„גראַף צעפּעלין“

אָנגעקומען קיין מאָסקווע

קאָוונאַ, 10. (טאַו) היינט אַרום 12 אַ זייגער איז אָנגעקומען קיין מאָסקווע די דייטשע לופט שיף „גראַף צעפּעלין“, די לופט שיף האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אויף דעם מאָסקווער פליה־פּלאַץ. די לופט שיף איז דורך אַ טויזענט קעפּיגען המון אויפגענומען געוואָרען מיט גרויס בעגייסטערונג.

פאַרוואָס האָט דער איטאַליענישער מיניסטער גראַנדי פערלאָזט גענף

פּאַריז, 10. (ספּ. טעל.) כמעט אַלע פראַנצויזישע צייטונגען קאָמענטירען דאָס אָבפאָהרען פון איטאַליענישען אויסערן מיניסטער גראַנדי. איינציגע צייטונגען פערבינדען דעם פאַקט מיט דער דעבאַטע איבער דעם פּאַן אייראָפּא פּלאַן. „עקאָ דע פּאַרי“ פערזיכערט, אַז גראַנדי איז אָבגעפאָהרען פון גענף צוליב דעם נישט גינסטיגען רעזולטאַט פון די פראַנצויזיש־איטאַליענישע אונטערהאַנדלונגען וועגען די ים ענטוואָפנונגען.

דער רושם אין וואַרשאַ

צוליב די אַרעסטען פון די געוו. דעפּוטאַטען

דער איינדרוק אין סיים

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) די אַרעסטען וואָס זענען אַדורכגעפיהרט געוואָרען האָבען געמאַכט אַ געוואַלדיגען איינדרוק אויף די געוועזענע דעפּוטאַטען, וואָס געפינען זיך אין וואַרשאַ און פון וועלכע אַ טייל וואוינען אין סיים האָטעל.

עס מוז בעמערקט ווערען, אַז דער אַרעסט פון דעפּ. באַרליצקי איז בעגלייט געווען מיט דראַמאַטישע סצענעס. דעפּ. באַרליצקי האָט געמאַכט געוואַלדען, ער האָט געשריען, אַז באַנדיטען זענען איהם בעפאַלען. עס איז אַלאַרמירט געוואָרען די מאַרשאַלעק וואַך וועלכע איז געקומען צו לויפען אין האָטעל.

א ווידערשטאַנד האָט אויך געשטעלט דעפּ. דעמבסקי קערניק איז אַרעסטירט געוואָרען אין זיין וואוינונג ער האָט נישט געוואָלט געהען, ערקלערענדיג, אַז ער איז קראַנק, אָבער דאָס האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר נישט אמת.

דעמאָנסטראַציעס פון פּ.פּ.ס. אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) היינט איז אין וואַרשאַ אין פערשידענע טיילען פון דער שטאָט פאָרגעקומען דעמאָנסטראַציעס איינגעאָרדענט דורך די פּ. פּ. ס.

די דעמאָנסטראַציעס זענען פאָרגעקומען אויף דער קראַקאָווער פאָרשטאָט, טעאַטער פּלאַץ, בייעוועלט, און אויף אַנדערע ערטער.

די פּאָליציי האָט די דעמאָנסטראַציעס פונאַנדערגעטריבען, דערביי זענען אַרעסטירט געוואָרען

עטליכע פּערזאָן, אייניגע פון די אַרעסטירטע זענען אָבגעלאָזען געוואָרען.

צווישען די אַרעסטירטע געפינט זיך אויך דער געוועזענער גענעראַל סעקרעטאַר פון דער פּ.פּ.ס.־שער פּאַרטיי קוטשינסקי, אַ אַלטער קאַטאָרזשניק פון די צאַרישע צייטען.

אויפרוף פון צענטראָלעוו

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) דער צענטראָלעוו האָט אַרויסגעלאָזט אַ אויפרוף אין וועלכען עס ווערט פּראָטעסטירט געגען די אַרעסטען ווי אויך געגען דעם דייטשען אָנגריף אויף די פּוילישע גרעניצען.

עס ווערט צוגעגרייט די פערטיידיגונג פון די אַרעסטירטע

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) קיין בריסק, וואו עס געפינען זיך די אַרעסטירטע זענען אַרויסגעפאָהרען אייניגע פּ.פּ.ס.־שע דעפּוטאַטען, וואָס האָבען זיך בדעה צו פערטיידיגען מיט די אַרעסטירטע מכוח צוגרייטען זייער פערטיידיגונג.

אַרטיקעל 100 פון שטראָף־קאָדעקס

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) די מאַכט וועלכע האָט פעראָרדענט אַדורכצופיהרען די אַרעסטען האָט ביז איצט נאָך נישט געגעבען קיין שום ערקלערונגען וועגען די סבות פון די אַרעסטען.

ווי מען דערוויסט זיך, זענען די אַרעסטען אַדורכגעפיהרט געוואָרען אויפ'ן יסוד פון אַרטיקעל 100 פון שטראָף קאָדעקס, וועלכער רעדט וועגען צוגרייטונג צו אַ בעוואָפענטען אַרויסטריט געגען דער הערשענדער אָרדנונג אין דער מלוכה.

דאָס אַרטיקעל זעהט פאָר פון 10 ביז 15 יאָהר שווערע תפיסה.

פון מאַסגעבענדע קרייזען דערוויסט מען זיך, אַז דאָס אַרעסטירען די געוועזענע דעפּוטאַטען איז געשעהען אויפ'ן יסוד פון אַ בעפעהל פון דער פּראָקוראַטור, און האָט אַ ענגען שייכות מיט די אַרויסטרעטונגען פון די דאָזיגע דעפּוטאַטען אויף דעם קראַקאָווער קאָנגרעס פון צענטראָלעוו און די בעשלוסען וואָס זענען געווענדעט געגען מלוכה פּרעזידענט א. אַז. וו.

דער רושם אין גענף

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) פון גענף איז אָנגעקומען אַ ידיעה, אַז די אַרעסטען אין וואַרשאַ האָבען דאָרט געמאַכט אַ געוואַלדיגען איינדרוק. אַ גאַנצען טאָג האָט מען דאָרט נאָר געשמועסט וועגען די געשעהענישען אין וואַרשאַ. אויך אין די קולואַרען פון דעם פעלקער־בונד זענען די אַרעסטען אין וואַרשאַ געווען דאָס הויפּט געשפּרעך פון טאָג.

יין כשר!!!

ווער עס וויל זיך איבערצייגען, אַז ווין דאַרף זיין גוט, כאָטש ער קאָסט ביליג עמפּפעהלען מיר פון דער נייער ערעפענטער וויין און מעהד־פאַבריק

אַ פלאַש פון אַ ¼ ליטער זעהר גוטען ראָדזינער ווין

צו פאַבריקס־פרייזען

נאָר 65 גראָשען.

בעמערקונג: צו דער בעקוועמליכקייט פון ג' פובליקום בעקומט מען אין רעיאָן גרינער מאַרק און שייבלערס מאַרק דעם אויבענדערמאָנטען 1/4 ליטער גוטען ראָדזינער־וויין אַ פלאַש צום פרייז 65 גראָשען ווי אויך אַלע אַנדערע סאָרטען וויינען צו פאַבריקס־פרייזען אין די וויין־געשעפטען 1) פּ. ליפּעל, גרינער מאַרק 8; 2) ח. בלאַנקעט, גלובנאַ 69.

מיט אַכטונג

וויין און מעהד־פאַבריק „פּראַגרעס“

אַלטער מאַרק 2

א טיכטיגע

אינקאַסענטקע

פאַר א גרעסערער

געזעלשאַפטליכער אינסטיטוציע

ווערט געזוכט

אָפערטען פאַר „ק“ אָפּצוגעבען אין דער אַדמינ.

אויסטעלונג־קאַרטען 12 גראָשען
וואונש־קאַרטען
נור 70 גר.
פּאַלודניאָווא 17.
ביי שוואַרץ

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט מיין ג' קונדשאַפט אין לאָדז און פּראָווינץ, אַז איך בין צוריקגעקומען פון לאָנדאָן און פּאַריז מיט די נייעסטע מאָדעלען פון מענטלען און קאָסטיומען. מיין שניידער־אַטעליער איז ווייטער טעטיג, עס ווערט אַלעס אויסגעפערטיגט אונטער מיין אויפזיכט. ערשטקלאַסיגע אַרבייט ווי אויך ערשטקלאַסיגע פעלץ־אַרבייט. צוגענגליכע פּרייזען. גוטע בעהאַנדלונג.

מיט אַכטונג מ. גאַליגסקי, פּעטריקאָווער 41

קווער־אָפיצינע, 1־טער שטאָק.

זאַל פילהאַרמאָניע
נאַ־רוטאָווישאַ 20.

די לעצטע גאַסטראָלען־וואָך פון דער ווילנער טרופּע
יאָר XV אָנפ. מ. מזאה. יאָר XV

היינט, דאָנערשטאָג, דעם 11 סעפּטעמבער, 8,45 אָוונט

טאָג און נאַכט
פון ש. אַנ־סקי.

מאָרגען, פרייטאָג, דעם 12־טען סעפּטעמבער, 8,45 אָוונט

„קידוש השם“
פון שלום אַש

Z PRAWAMI GIMNAZJÓW PAŃSTWOWYCH
GIMNAZJUM HUMANISTYCZNE MĘSKIE
I. KACENELSONA
Cegielniana 28, tel. 151-79

אין אונזער ערשטער העברעאיש־פּוילישער פרעבעל־שולע (גן־ילדים) ווערען אָנגענומען קינדער אין עלטער פון 4 יאָהר. (די שפּילען און אַרבייטען פון די פרעבעל קינדער קומען פאָר, ביי שענע וועטערען אונטער'ן פרייען הימעל). אין די פּאַראַלעלע אָנפאַנגס־קלאַסען ווערען אָנגענומען קינדער פון 6 יאָהר אָן.

מיט אָנמעלדונגען טאָג־טעגליך פון 9 – 2 פאַרמיטאָג און פון 5 – 7 נאָכמיטאָג

די דירעקציע.

איז א וועלט מיט קלאַנגען

מיר לעבען אין אַ וועלט פון קלאַנגען. זייט מען האָט דעם סיים געשיקט אַהיים און עס זענען גע־וואָרען אויסגעשריבען נייע וואַהלען, געהט נישט אַ־וועק דער טאָג, וואָס זאָל אונז נישט ברענגען קיין נייע קלאַנגען וועגען גורל פון קינפטיגען סיים. עס ליגט אויף דער ליניע פון דער ביז־איצטיגער ענט־וויקלונג, אַז עס דאַרף עפּעס געשעהען, אַז ביים אַלטען קען עס נישט בלייבען, אויב אַלץ זאָל צו־געהן כשורה, אויב עס זאָל גאָר נישט געשעהען, האָט די גאַנצע אַקציע דאָס פונאַנדערלאָזען דעם סיים קיין לאָגישען יסוד נישט. און די מיינונג ווערט נאָך פון צייט צו צייט געשטאַרקט דורך די עפענטליכע שמועסען וואָס ווערען געפיהרט און אין וועלכע עס ווערען אַרויסגעזאָגט גאָר נישט פאַר־לאַמענטאַרישע מיינונגען און אָפּשאַצונגען פון די געוועזענע דעפּוטאַטען, וואָס מאַכט אונמעגליך מען זאָל זיך מיט זיי קענען נאָכאַמאָל טרעפען אויפ׳ן פאַרלאַמענטאַרישען באַדען. עס שאַפט זיך דערום אַ גרונד פאַר די פערשידענע קלאַנגען, מכוח שנויים וואָס זאָלען געמאַכט ווערען, שנויים וואָס זאָלען קודם כל מאַכען אונמעגליך די געוועזענע דעפּו־טאַטען זאָלען נאָכאַמאָל קענען זיך בעוויזען אין סיים.

צו די קלאַנגען, וואָס טראָגען זיך צו אונז פון דער רעזידענץ געהערען אויך די ידיעות וועגען קאָנסאָלידאַציעס. וועגען בלאָקען און פּעראייניגונ־גען, וואָס ווערען געשאַפען צו די וואַהלען. עס ווייזט אויס, אַז דער הויפּטפעהלער פון פּאַרלאַמענטאַריזם אויף וועלכען מען האָט געקלאָגט, דאָס די כוחות ברעקלען זיך, עס שאַפען זיך כסדר נייע גרופּען און פּאַרטייען און אַז עס קען געשעהען, אַז דער גורל פון אַ קליינער גרופּע וואָס בילדעט דעם צינ־געל ביי דער וואָג און וועגט איבער איז מכריע אויף איינע פון די צדדים עס ווייזט זיך אַרויס אַז דער פעהלער פון דער דעמאָקראַטיע ווערט ביי אונז דורך דעם גאַנג פון די געשעהענישען בעזייטיגט, צו די וואַהלען וועלען געהען געשלאָסענע בלאָקען וועלכע וועלען זיך פערשטענדיגען אויפ׳ן גרונד פון אַ מיגימום־פּראָגראַם, און אויב ביי די וואַהלען וועלען זיי אויפטרעטען געאייניגט און געשלאָסען איז וואַהרשיינליך, אַז די געשלאָסענקייט וועט אויך אָנהאַלטען שפּעטער, וועניגסטענס וועלען מיר שוין נישט האָבען די צוברעקעלטקייט וואָס מיר האָבען געזעהען אין די פריהערע פּאַרלאַמענטען.

מיר זעהען, אַז דער קינפטיגער סיים, אויב ער וועט אַמאָל צוזאַמענקומען, וועט האָבען אַן אַנדער פּרצוף ווי די פריהערע. צו דער פערענדערונג גריי־טען זיך אַלע פּאַרטייען און ריכטונגען. קיינער וויל דיך נישט לאָזען איבער׳רעש׳ן.

און ווי זעהט עס אויס אויף דער יודישער גאַס? לויט דער געשאַפענער לאַגע און לויט די ערפאַהרונגען וואָס מיר האָבען געמאַכט ביז איצט איז קלאָר, אַז דער שידוך מיט די נאַציאָנאַלע מינ דערהייטען איז אָפּגעגאַנגען, ער איז באַלד לכתּ־חילה געווען אַ שלעכטער שידוך, און היינט איז ער נישט מעהר געפעהרליך, יודען בלייבען דער עם לבדד ישכון, יודען בלייבען ... אויף זיך, זיי קענען פון קיינעם קיין שטיצע נישט ערוואַר־טען. צי בלייבען זיי אָבער אַליין? צי געהען זיי פעראייניגט און געשלאָסען צו די וואַהלען? אויך דאָ זענען מיר דערוויל אָנגעוויזען אויף קלאַנגען און לידער, נישט קיין גוטע קלאַנגען.

מיר הערען פון פערשידענע פּלענער, קאָמבי־נאַציעס און גענג, וועלכע זענען גאָר נישט פרעה־ליך.

נאָר אויב דער יודישער סאָציאַליזם האָט מורא צו פּסלען די כהונה און ער וועט פון אַזאַ אַלגעמיי־נעם יודישען בלאָק נישט וועלען הערען, איז אָ־בער נישט צו פערשטעהן, פאַר וואָס זאָל קענען זיין אַ ספק אין דער מעגליכקייט פון אַן אייגהייטליכען יודישען בירגערליכען בלאָק! די ערפאַהרונג האָט געוויזען, אַז אויב׳ן פּאַרלאַמענטאַרישען באַדען איז די דיפערענצירונג גאָר אַ אַנדערע ווי אויף דער יו־דישער גאַס. ווער עס איז אין לעבען רעוואָלוציאָנער קען דאָרט זיין קאָנסערוואַטיוו און פערקעהרט אויך.

עס איז דערום נישט צו פערשטעהן, פאַר וואָס מיר לעבען אין אַן׳אַטמאָספערע פון קלאַנגען און פאַר וואָס די זאַך געהט צו אַזוי שווער.

ש. י. סטופּניצקי

—=[][][]=—

אין קרים וועט געשאַפן ווערען א נייער יודישער ראיאָן

מאָסקווע, (יט״א) עס ווערט פּראָיעקטירט צו שאַפען אַ יודישען ראַיאָן, אין וועלכען עס וועלען אַר־יינגעהן טיילען פון דזשנקאָיער און יעווּפּאַטאָריער ראַיאָנען, וואו עס געפינען זיך די גרעסטע טייל יודישע איבערוואַנדערער.

עס הויבט אָן ארויסגעהען א נייע יודישע צייטונג

מאָסקווע, (יט״א) אין סטאַלינדאָרף — דעם צענטער פון דעם ניי־געגרינדעטען יודישען ראַיאָן אויף אוקראַינע, הויבט אָן אַרויסצוגעהען א יודישע צייטונג אונטער׳ן נאָמען „דער סטאַלינדאָ־פער אמת“, די צייטונג וועט הויפּטזעכליך זיין געווידמעט די אינטערעסען פון דעם יודישען פּויערטום אין ראַיאָן.

די דייטשע רייכסטאג־וואהלען און די יודען

(א בריף פון דייטשלאַנד)

גאַנץ דייטשלאַנד שטעהט איצט אונטערן רו־שם פון די רייכסטאַג־וואַהלען, וועלכע קומען פאַר זונטאָג, דעם 14־טען סעפּטעמבער. ס׳פיגורירען 24 ליסטעס, ד. ה. מיט 14 וועניגער ווי צו די וואַהלען אין 1928. הגם דייטשלאַנד לעבט איצט דורך אַ מוראדיגען עקאָנאָמישען קריזיס, — קרוב דריי מיליאָן אַרבייטסלאָזע — זשאַלעוועט מען נישט פונדעסטוועגען אויסצוגעבען ריזיגע סומעס אויף וואַהל־פּראָפּאַגאַנדע. אַממייסטען אַקטיוו איז די נאַ־ציאָנאַל־סאָציאַליסטישע אַרבייטער־פּאַרטיי (היטלער בעוועגונג). די אַנטיסעמיטישע פּאַרטיי אין גאַנץ דייטשלאַנד, וואָס פּלאַנט אָפּצוהאַלטען ביז׳ן טאָג פון די וואַהלען, 34.000 וואַהל־פערזאַמלונגען. מ׳־קען זיך פאָרשטעלען וויפיל גיפט מ׳וועט דאָרט שפּריצען אויף יודען...

מיט אַ וואָך צוריק איז אין קעלן פאָרגעקו־מען אַ וואַהל־מיטינג פון די נאַציאָנאַליסטען, וואו היטלער בכבודו ובעצמו האָט געדרשנ׳ט. אַ המון פון 8000 מאַן איז איהם געקומען הערען, די אָרדנונג האָט געהיט אַ פּאָליצײ־אָפּטיילונג פון גאַנ־צע 250 מאַן.

אויך די אַנדערע פּאַרטייען שווייגען נישט און מ׳שיקט אַרויס אַלס אַגיטאַטאָרען אין דער פּראָווינץ די גרעסטע פּערזענליכקייטען. געגוג אָנצעוויזען, אַז דער איצט בעריהמט געוואָרענער מינ. טרעווי־ראַנוס האָט אין זונטאָג זיך בעטייליגט אין דריי וואַהל־פערזאַמלונגען, אין דריי בעזונדערע ...טעט.

דאָס וויכטיגסטע, וואָס אונז ...ען קען אָבער אינטערעסירען איז׳ם וואַהל־קאַמף, איז די בעצי־הונג פון די כ׳לערליי פּאַרטייען צו דער יודען־פּראַגע. די יודישע וועהלערשאַפט מאַכט אָפּהענגיג איהר שטעלונג לגבי די פערשידענע פּאַרטייען פון דער דאָזיגער בעציהונג.

די יודישע וועהלערשאַפט קען נישט דאָ אַרויס שטעלען קיין בעזונדערע ליסטע, ווי אין פּוילען, למשל, ווייל זיי זענען צוזיהט און צושפּרייט איי־בערן גאַנצען לאַנד און שאַפען בלויז 0,9 פּראָצ. פון דער אַלגעמיינער בעפעלקערונג. שטימען זיי דעריבער פאַר די אַלגעמיינע פּאַרטייען. ס׳רוב ווע־רען אונטערשטיצט דורך יודישע וועהלערס די פּאַר־טייען, וועלכע בעקעמפען עפענטליך דעם אַנטיסע־מיטיזם. דאָס האָבען גוט פערשטאַנען די פיהרערס פון דער ניי־געגרינדעטער „שטאַאַטס־פּאַרטיי“ (פּער־אייניגונג פון דער דעמאָקראַטישער און פאָלק־נאַציאָנאַלער פּאַרטיי) מאַרוין און קאָך. און זיי האָבען עפענטליך דערקלערט, אַז זיי וועלען ווי אַמשטאַרק־סטען בעקעמפען דעם אַנטיסעמיטיזם. דאָס האָבען זיי. פערשטעהט זיך, נישט אַזוי געטון מאהבת מרדכי, נאָר כדי צו געווינען די יודישע שטי־מען, און בעזונדערס אין ד יודריי בערלינער וואַהל קרייזען, וואו זיי לייגען אַ סך האָפנונגען אויף די יודישע וועהלערס. אָבער די בלויזע הבטחות קענען נישט פערשאַפען דעם געהעריגען צוטרוי. און די איינציגע ערבות איז די אויפשטעלונג פון דער קאַנ־דידאַטען־ליסטע.

די ביז־איצטיגע דעמאָקראַטישע פּאַרטיי פלעגט אַרויסשטעלען אויף אַ זיכערן פּלאַץ די קאַנדידאַטור פון אָקאָרשט פערשטאָרבענעם ד״ר לודוויג האַאַז, וועלכער האָט בעת דער דייטשער אָקופּאַציע אין פּוילען פערנומען זעהר אַ הויכען אַמט אין וואַרשא, וואו ער האָט געהאַט צו טון מיט יודישע ענינים. אמת, ער האָט געהערט צום לאַגער פון די אַסימי־לאַטאָרען, די „בני דת־משה“, אָבער ביי יעדער געלעגענהייט פלעגט ער ענערגיש פערטיידיגען די יודישע אינטערעסען, בעזונדערס פלעגט ער שטאַרק רעאַגירען אויף די אַנטיסעמיטישע אַרויסטרעטונגען אין פּאַרלאַמענט.

איצט אָבער ווילען נישט די נייע שותּפים אין דער „שטאַאַטס־פּאַרטיי“ (די פאָלק־נאַציאָנאַלע) דער־לאָזען צו אַ יודישער קאַנדידאַטור. די דעמאָקראַ־טען האָבען זיך שוין געהאַט ענטשלאָסען פאַר דער יודישער קאַנדידאַטור פון געאָרג בערנהאַרד, שעף־רעדאַקטאָר פון „פאָסישער צייטונג“, אָבער די אַנ־דערע שותּפים זענען געגען איהם. אויף זיין אָרט האָבען זיי פאָרגעשלאָגען דעם געוועזענעם דייטש־נאַציאָנאַלען אַרטור וואָלף, דעם פיהרער פון די קריסטליכע וועררקשאַפטען, אַ שונא ישראל.

כדי אָבער נישט צו פערלירען די יודישע שטי־מען, האָט דער אַקציאָנס־קאָמיטעט פון דער שטאַ־אַטס־פּאַרטיי בעשלאָסען צעוואָרפען די יודען אַ ביינדעל און זיי האָבען אַרויסגעשטעלט אין בער־לינער וואַהל־קרייז אויפ׳ן דריטען אָרט די קאַנדידאַ־טור פון ד״ר ברונא ווייל. אויפ׳ן ערשטען אָרט פיגורירט דער פינאַנץ־מיניסטער דיטריך, וועלכער איז אויך דער שפּיץ־קאַנדידאַט אין באַדען. די שאַנסען פונ׳ם איינציגען יודישען קאַנדידאַט ד״ר ווייל זענען אָפּהענגיג פון די וואַהל־רעזולטאַטען אין בערלין און באַדען, און אין פאַל ווען דיטריך וועט אין ביידע וואַהל־קרייזען געקליבען ווערען — אויף וועלכען מאַנדאַט ער וועט מוותּר זיין.

געגען ד״ר ווייל האָבען די יודישע קרייזען אין דייטשלאַנד גרויסע טענות. מ׳קען איהם נישט פערגלייכען מיט ד״ר האַאַס אָדער אַפילו געאָרג בערנהאַרד. דער עיקר זענען אומצופרידען מיט זיין קאַנדידאַטור די נאַציאָנאַל־געשטימטע יודען, ווייל ער איז בעקאַנט אַלס ביטערער בעקעמפער פון ציוניזם, מזרחי־יודען, ארץ־ישראל־אויפבוי, און יו־דישע געמיינדע פּאָליטיק.

זעהר אַ כאַראַקטעריסטישען שטריך איז צו בעמערקען אינ׳ם גאַנצען וואַהל־קאַמף: פּאַרטייען אין זייער קאַמף געגען אַנדערע בענוצען אַנטיסע־מיטישע שלאָג־ווערטער, און דערביי ווייל איטליכע אַריבעריאָגען די אַנדערע מיט איהר יודען־פיינד־ליכקייט. כמעט קיינע פון די בירגערליכע פּאַרטייען שטעלט זיך נישט געגען די נאַציאָנאַל־סאָציאַליס־טישע מאַסען אויפרייצונגען אויף די יודען. פון די דייטש־נאַציאָנאַלע ביז צו דער פאָלקס־פּאַרטיי, זע־נען אַלע זעהר מילד געשטימט לגבי די פּאָגראָמ־העצערס, ווייל זיי האַלטען, אַז די לעצטע וועלען גאָר איינגיכען האָבען אַ גרויסע פּאָליטישע השפּעה אויפ׳ן מלוכה־לעבען און ס׳וועט אויסקומען צו זיצען מיט זיי אין איין מיניסטאָרען־קאַבינעט.

אַביסעל ענטשלאָסענער לגבי די נאַציאָנאַל־סאָ־ציאַליסטען זענען דער צענטרום און די שטאַלהעלם־פּאַרטיי, אָבער אויך זיי האָבען מורא נישט קאָמפּראָ־מיטירט צו ווערען, חלילה, אין די אויגען פון די ריינע אַריער....

דער יודישער אַרגומענט שפּילט, ווי געזאָגט, אין וואַהל־קאַמף א גרויסע ראָלע. ווען אַנדערע אַרגומענטען געגען דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּאַרטיי העלפען נישט, דעקט מען אויף די „געלט לאַטע“ ביי זייערע פיהרערס, אַזוי, למשל, פּערי־מסר׳ט מען פאַר דער דייטשער עפענטליכקייט, אַז דער רעדאַקטאָר פון „פאָרווערטס“ (צענטראַל אָר־גאַן פון דער סאָצ. דעמאָק. פּאַרטיי אין דייטשלאַנד), שטאַמפּער איז אַן־אמת׳ער יוד, „פּאַליודע“... און די גאַנצע רעדאַקציע פון „פאָרווערטס“ ווערט בע־פלעקט מיט׳ן עטיקעט „גאַליציש“. (מיט „גאַליציש“ ווערט אין דייטשלאַנד בעצייכענט דער „אָסט־יודע“).

פון די בערוף און ראַסען־אַנטיסעמיטען איז דאָך שוין אָפּגערעדט. ביי זיי איז דאָך די אַנטי־סעמיטישע העצע זייער פּרנסה.

או זמיט רעכט דערוועקט זיך דאָ ביי יעדען יודען, וועלכער וויל נישט שטימען פאַר די סאָ־ציאַל־דעמאָקראַטען אָדער קאָמוניסטען א פּראַגע: פאַר וועמען יאַ צו שטימען?

און נישט ווייניג יודען האַלטען, אַז אפשר זאָלען די יודען אַלס פּראָטעסט זיך אָפּהאַלטען אינ־גאַנצען פון שטימען.

יצחק רעמען.

ווען און ווי אזוי האבען דעפּוטאַטען אנגעהויבען בעקומען דיעטעס פאַר זייער ארבייט?

דער גרעסטער טייל לעזער מיינט געוויס, אַז פון דעם ערשטען מאָמענט אָן, זינט ס׳איז געשאַפען געוואָרען די אינסטיטוציע פון פּאַרלאַמענט. בעקו־מען די דעפּוטאַטען בעצאָהלט פאַר זייער אַרבייט דיעטעס....

מיר ווילען דעריבער דערציילען פאַר אונ־זערע לעזער אַ בלעטעל פון דער געשיכטע פון פּאַרלאַמענטאַריזם, פון וועלכען זיי וועלען זיך דער־וויסען, אַז קוים מיט 25 יאָהר צוריק זאָבען די דעפּוטאַטען פון דייטשען פּאַרלאַמענט אַבסאָלוט נישט בעקומען בעצאָהלט פאַר זייער אַרבייט. פער־קעהרט, די דייטשע קאָנסטיטוציע האָט ענטהאַלטען אַ פאָרמעלען פערבאָט צו צאָהלען פּענסיעס די דע־פּוטאַטען. די קאָנסטיטוציע האָט אויך פערבאָטען די דעפּוטאַטען צו נעהמען געהאַלטען פון פּריוואַ־טע פּערזאָנען אָדער פּאַרטייען.

די אַרבייט פון דעפּוטאַט האָט געמוזט זיין אַ פולשטענדיג אָפּפרייוויליגע און אומזיסטע.

עס איז דעריבער זעהר אינטערעסאַנט צו דער־צעהלען, ביי וועלכע אומשטענדען עס איז פאָרגעקו־מען די ראַדיקאַלע ענדערונג אין דער בעציהונג צו דעם אַמט פון אַ דעפּוטאַט און צוליב וואָס די דייטשע קאָנסטיטוציע איז אין דער ריכטונג גע־ענדערט געוואָרען.

אָבער איידער מיר ווילען דאָס דערצעהלען, ווילען מיר נאָך צוגעבען, אַז דער בעריהמטער דייטשער קאַנצלער ביסמאַרק איז דאָס געווען דער יעניגער, וואָס האָט זיך געהאַלטען אין דער מיינונג, אַז אַ דעפּוטאַט מוז נאָר אַרבייטען „לשם שמ׳ם“ און טאָר קיין געהאַלט נישט ...ען.

מיט קנאַפּע 30 יאָהר צוריק איז אין דייטש־לאַנד אויסגעבראָכען אַ גרויסער געזעלשאַפטליכער סקאַנדאַל מיט אַ געוויסען היינץ, וועלכער האָט געפיהרט אַ „מסחר“ מיט לעבעדיגע סחורה און איז געווען אַן׳אַלפאָנס און סוטענער.

דער פּראָצעס געגען היינצען האָט גלייכצייטיג אויפגעדעקט ד ימאָראַלישע פערדאָרבענקייט פון דער דייטשער געזעלשאַפט.

די דייטשע פּרעסע האָט אָנגעהויבען מאָ...ען נישט בלויז צו בעשטראָפען היינצען, נאָר אויך אָנ־צעווענדען דעם שטראָף־קאָדעקס בנוגע די, וואָס פערשפּרייטען דעמאָראַליזאַציע צווישען די מאַסען.

די מעסיגע און קאָנסערוואַטיווע פּאַרטייען האָ־בען דעריבער אַריינגעטראָגען אין דייטשען פּאַר־לאַמענט אַ פּראָיעקט וועגען אָננעהמען שטרענגע מיטלען געגען די טעאַטער־שטיק און פּאָרנאָגראַ־פישער ליטעראַטור.

די לינקע און סאָציאַליסטען זענען געווען גע־גען דעם פּראָיעקט, זיי האָבען זיך דעמאָלט געפונען אין דער מינדערהייט.

זיי האָבען דעריבער בעש... צום ערשטען מאָל אָנצוווענדען דאָס מיטעל פון אַ פּאַרלאַמענטאַ־רישער אָבסטרוקציע, אַראָפּנעהמענדיג זיך אַ ביי־שפּיל פון די עסטרייכישע פּאַרלאַמענטען.

זיי האָבען געהאַלטען גלות־לאַנגע רעדעס, אַריינ געטראָגען טויזענדער אויסבעסערונגען כמעט צו יע־דער פּאַראַגראַף א.אַ.וו. — מיט איין וואָרט, זיי האָבען אָנגענומען אַלע מיטלען, אַבי צו פערמאַ־טערען דעם געגנער.

די דעפּוטאַטען וואָס האָבען נישט בעקומען בע־צאָהלט פאַר זייער ארבייט און וועלכע זענען אייניגע נעכט נישט געשלאָפען,. זענען סוף כל סוף מיד געוואָרען און זענען ביסלעכווייז פערשוואונדען פון זיצונגס־זאַל.

דער סוף איז געווען, אַז די לינקע האָבען גע־זיגט און דער „לעקס־היינץ“ איז מיט אַ מעהר־הייט שטימען אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

אָבער פונדעסטוועגען האָט נאָך געדויערט 5 יאָהר ביז וואַנען די דעפּוטאַטען האָבען אָנגעהוי־בען צו בעקומען דיעטעס.

ווילהעלם דער צווייטער האָט, ווי בעוואוסט, געהאַט נאָר איין שטרעבונג: צו האָבען אַזאַ גרוי־סען פלאָט ווי ענגלאַנד, אָבער דערצו האָט מען געמוזט בעקומען קרעדיטען פון דייטשען פּאַרלאַ־מענט.

די אָפּאָזיציע האָט זיך געגרייט צו אַן׳אָבסטרוק־ציע. ווילהעלם איז דאַן „משחד“ די אָפּאָזיציע מיט׳ן פּראָיעקט, אַז די דעפּוטאַטען וועלען בעקומען דיע־טעס, דעם 15־טען מאַי 1906 נעהמט דער דייט־שער פּאַרלאַמענט אָן דעם פּראָיעקט אַז יעדער דע־פּוטאַט בעקומט אַ געהאַלט פון דריי טויזענד מאַרק יעהרליך, מיט דער בעוואָרעניש אַז פאַר נישט קו־מען צו דער זיצונג ווערט אַראָפּגערעכענט 20 מאַרק גלייכצייטיג האָבען די דעפּוטאַטען בעקומען דאָס רעכט צו פאָהרען אויף די באַהנען. 4 טעג שפּע־טער האָט ווילהעלם בעקומען די נויטיגע קרעדיטען פאַר׳ן פלאָט.

אין ענגלאַנד האָבען די דעפּוטאַטען אָנגעהוי־בען בעקומען דיעטעס אין יאָהר 1911.

לאָיד דזשאָרדזש איז דעמאָלט געווען שאַץ קאַנצלער, און ער האָט געפאָדערט פון פּאַרלאַ־מענט די סומע פון 344 מיליאָן, הויפּטזעכליך פאַר דעם פלאָט.

לאָיד דזשאָרדזש האָט דעריבער בעשטייט׳ס שטאַרק די רייכערע קלאַסען, אַראָפּגעבענדיג אַ טייל פון דער הכנסה פאַר סאָציאַל־פערזאָרגונג. דער פּאַרלאַמענט האָט די שטייערן־פּראָיעקטען אָנ געגומען אָבער דאָס לאָרדען־הויז האָט געפאָדערט צוליב דעם פונאַנדערצולאָזען דעם פּאַרלאַמענט.

לאָיד דזשאָרדזש האָט דאַן אָפּגעדאַנקט די דע־פּוטאַטען און זיי האָבען אָנגעהויבען בעקומען דיעטעס.

עס האָט זיך אָנגעהויבען אַ קאַמף צווישען פּאַר־לאַמענט און דעם לאָרדען־הויז.

צום סוף איז ווערט צוצוגעבען, אַז בעת עס איז געשאַפען געוואָרען די רוסישע דומע, האָט דער דעמאָלסדיגער צאַרישער פּרעמיער וויטע גלייך בע־שטימט פאַר די דעפּוטאַטען אַ פּענסיע פון 4200 רובעל אַ יאָהר.

ווי מיר זעהען, בעקומען די דעפּוטאַטען בע־צאָהלט ערשט פון גאָרנישט לאַנג. זאָלען זיך די אַלע וואָס האָבען איצט פערלוירען די מאַנדאַטען, זיך טרייסטען לכל־הפּחות דערמיט, וואָס זייערע אַ־מאָליגע קאָלעגען האָבען קיינמאָל קיין גראָשען פאַר זייער אַרבייט פאַר די אויגען נישט געזעהן...

„פּעלעסטיין“ וועגן די בעשלוסן פון אדמיניסטראט.-קאמיטעט

ירושלים, (יט״א) די ענגלישע אויסגאַבע פון „פּעלעסטיין“ פערעפענטליכט אַן׳אַרטיקעל וועגען דעם בעשלוס פון אַדמיניסטראַטיוו־קאָמיטעט פון דער יודישער אַגענץ צו שאַפען אַ דעפּאַרטאַמענט פאַר יודיש־אַראַבישער פערשטענדיגונג: אַ צייטונג שרייבט: דער בעשלוס איז נישט מעהר ווי אַ פּרוב אָפּצוגאַרען די אַראַבער און די וועלט. די ציוניס־טען וואָלטען בעסער געטון, ווען זיי שאַפען א דע־פּאַרטאַמענט פאַר פרעדיגען פאַר רעוויזיאָניסטען און מזרחיסטען. די אַראַבער פאָדערען אַן׳אַראַבישע פעדעראַציע, וואָס פאַר אַ שטעלונג פערנעהמען יודען צו דער פּראַגע“.

ניי'ער פאלקסבלאט

דאָס לאָדזער לעבען

ניי'ער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 11 יח אלול תר"ץ

סעפטעמבער

זון־אויפגאנג 4.37

זון־אונטערגאנג 5.10

רעגולאַציעס, באַנקראָטען

טעגליכע כראָניק פון האַנדעלס־געריכט

די פירמע „גוסטאַוו פישקע" האָט זיך געווענדעט אין קרייז־געריכט וועגען ערטיילען איהר אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען. די פירמע עקזיסטירט זייט 1910 י. און פיהרט אין אַלעקסאַנדער אויף קאָשצעלנאַ 12 אין אַן אייגענעם הויז אַ זאָקען־פאַבריק, אויף וועלכער ס'זענען לעצטענס געווען בעשעפטיגט עטליכע צעהנדליג אַרבייטער. די לעצטע צייט איז די פירמע אריינגעפאַלען אין צאָהלונגס־שוועריגקייטען דער פּאַסיוו פון דער פירמע בעטרעפט 93,497 זל. דער אַקטיוו 126,556.

די פירמע זעהט פאָר אַז דער אָנקומענדיגער סעזאָן אין דער זאָקען־בראַנזשע און די הכנסה פון דער לוין־אַרבייט וועלען איהר שאַפען די מעגליכקייט נאָכצוקומען די צאָהלונגען.

דאָס געריכט האָט דער פירמע ערטיילט אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען אויף 3 חדשים.

* * *

די פירמע „ע. נ. צ." אינהאַבערין בּצצילא ראָזענבערג, פאַבריק פון טריקאָטאַזש־אויסאַרבייטונגען אין לאָדז, 6. שערפּיען נומער 2 האָט זיך אין יאַנואַר געווענדעט אין קרייז־געריכט וועגען פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען. דער בילאַנס פון דער פירמע האָט זיך געשלאָסען מיט דער סומע פון 293.130 זל. אין פעברואַר איז פון אַ קרעדיטאָר אין טשעכאָסלאָוואַקיען אייגעפלאָסען אַ ביטע וועגען ערקלערען די פירמע „ע.נ.צ." אַלס באַנקראָט. די פירמע „טיבערגיען פילס" האָט צוגעשטעלט פּראָטעסטירטע וועקסלען פון „ע.נ.צ." דאָס געריכט האָט דאַן די פירמע ערקלערט פאַר באַנקראָט פונ'ם 15־טען יאַנואַר און בעשטימט די באַנקראָטירטע אונטער פאָליציי־אויפזיכט.

אין מערץ האָט זיך פרוי ראָזענבערג געווענדעט מיט אַ בקשה צו ערטיילען איהר אַ גלייט־בריף אויף דריי חדשים און אין אַפּעלאַציע־געריכט אין וואַרשאַ וועגען מבטל מאַכען דעם אורטייל פון לאָדזער געריכט וועגען באַנקראָט און ערטיילען איהר אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען.

אין יוני איז די ביטע בעטראַכט געוואָרען דורך דעם אַפּעלאַציע־געריכט אין וואַרשאַ און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען מבטל צו מאַכען דעם אורטייל וועגען באַנקראָט און מעריטאָריש צו בעהאַנדלען די ווענדונג וועגען ערטיילען אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען.

איצט איז דער ענין בעטראַכט געוואָרען אין לאָדזער האַנדעלס־געריכט און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו ערטיילען אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען אויף 3 חדשים.

הכנות צו די וואַהלען פון סיים און סענאַט

(2) די אַרבייטען ביים צונויפשטעלען

די וועהלער־רשימות

צום סיים און סענאַט געהען שנעל פאָראויס. דער ערשטער עקזעמפּלאַר פון די רשימות וועט פאַרטיג ווערען פרייטאג, נאָכדעם וועלען אָנגעשטעלט ווערען די ווייטערדיגע צוויי רשימות אין די ליסטע לויט אלף־בית פון אַלע 165 ראַיאָנען.

51 היינט וועט דער וואַהל־רעפעראַט אויספיהרען

אַן אינספּעקציע פון די לאָקאַלען

וואָס זענען בעשטימט געוואָרען פאַר די ראַיאָן־קאָמיסיעס, כדי פעסטצושטעלען, וואָס פאַר א חסרונים ס'זענען נאָך פאַראַן. שבת וועלען די רשימות אָפּגעלעגט ווערען צום אָפּדרוקען.

נעכטען האָט דער דירעקטאָר קאַלינאָווסקי אָפּגעפיהרט א קאָנטראָלע אין בּיוראָ יאַליען. וואו ס'ווערט געפיהרט די אַרבייטען און האָט פעסטגעשטעלט, אַז די אַרבייט געהט צו אין אָרדנונג.

פיל פון די וועהלער האָבען אין זייערע רשימות אָנגעגעבען די דאַטעס, ווען דער לאָקאַטאָר האָט זיך איינגעצייכענט אין הויז אין ניט דאָ, ווען ער וואוינט אין שטאָט. צוליב דעם, וואָס אויף צו האָבען וואַהל־רעכט אין סיים, מוז מען וואוינען א יאָהר אין שטאָט, וועלען פיל פּערזאָנען פון די [illegible] אום פערלירען זייער וואַהל־רעכט צום סענאַט.

(פּ) דאָס פּאָסט־מיניסטעריום האָט [illegible]

וואַהל־קאָרעספּאָנדענץ

פון דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט דאַרף אין דער צייט פון די וואַהלען עלעדיגט ווערען אהן יעדער פערשפּעטיגונג. די וואַהל־קאָרעספּאָנדענץ וועט דאַרפען האָבען אַן אויפשריפט: „דרינגענד, וואַהלען, פריי פון אָפּצאָהל".

(פּ) מאָרגען וועט דער פאָרזיצער פון דער קרייז־קאָמיסיע ריכטער קאַראַשקעוויטש דערהאַלטען פון מאַגיסטראַט די רשימה פון די מיטגלידער אין די

ראַיאָן־וואַהל־קאָמיסיעס

וואָס זענען אויסגעוועהלט געוואָרען דורכ'ן שטאָטראַט און פון שטאָט'ס סטאַראָסטווע די בעשטימטע דורך דער סטאַראָסטווע. די מיטגלידער פון די קאָמיסיעס האָבען אויך פּראָטעסטע, וועלכע אַמטירען אין פאַל ווען די מיטגלידער זענען אָבוועזענד.

פון די רשימות וועט ריכטער קאַראַשקעוויטש בעשטימען פאָרזיצערס פאַר יעדער קאָמיסיע. קיינער פון די אויסגעוועהלטע אַלס מיטגליד פון דער קאָמיסיע טאָר זיך פון דעם אַמט נישט אָפּזאָגען אהן ערנסטע מאָטיווען. די, וואָס וועלען צוליב זייער אַרבייט אין די ביוראָ'ס ליידען מאַטעריעל, וועלען פאַר זייער אַרבייט בעקומען בעצאָהלט. זיי וועלען דאַרפען זיך ווענדען צום פאָרזיצער פון דער קרייז־קאָמיסיע מיט אַן ענטשפּרעכענדער ביטע.

די קומענדיגע וואָך וועט דער פאָרזיצער פון דער קרייז־קאָמיסיע אין פערשטענדיגונג מיט'ן וואַהל־קאָמיסאַר צונויפרופען א פערזאַמלונג פון מיטגלידער אין די ראַיאָן־וואַהל־ביוראָ'ס. אויף דער פערזאַמלונג וועלען די מיטגלידער פון די קאָמיסיעס אינפאָרמירט ווערען וועגען זייערע אויפגאַבען און וועגען דער טעכניק פון די וואַהלען.

קאָנגרעס פון צענטראָלעוו

(פּ) ווי מיר דערוויסען זיך, וועט דער קאָנגרעס פון צענטראָלעוו, וואָס איז צונויפגערופען געוואָרען אין לאָדז אויף זונטאָג, פאָרקומען אין „בינא אָשוויאַטאָווע". אינ'ם קאָנגרעס וועלען זיך בעטייליגען די פּרעזידיומס פון די קרייז־קאָמיטעטען פון די 6 פּאַרטייען, וואָס געהערען צום צענטראָלעוו, וועלכע וועלען אָפּגעבען ענטשפּרעכענדע דעקלאַראַציעס. מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען די געוועזענע דעפּוטאַטען: פּרעזידענט זשעמיעניצקי און ראַטמאַן קאַזאַלסקי (פּ.פּ.ס.), הירשקאָווסקי (וויזוואָלעניע) הראַגאַ (פּיאַסט־פּאַרטיי). נאָכ'ן אָננעהמען ענטשפּרעכענדע רעזאָלוציעס, וועט דער קאָנגרעס געשלאָסען ווערען און אויף שיבלערס מאַרק וועט פאָרקומען א פאָלקס־פערזאַמלונג; נאָכדעם וועט זיך פאָרמירען א דעמאָנסטראַציע־צוג, וואָס וועט געהען איבער גלובאַ פּעטריקאַווער, זאַוואַדזקאַ, זשעראָמסקי ביז צום גרינעם מאַרק, וואו דער צוג וועט פונאַנדערגעלאָזט ווערען.

טאַכטער בעגנבעט איהר פאָטער און ענטלויפט צו איהר געליבטען

זי האָט אָבער חתונה מיט איהר געליבטענס פריינד

אַלע דריי זענען אַרעסטירט געוואָרען ביי דער חתונה־מאָלצייט

(2) אויף קעלמאַ 19 אין באַלוט וואוינט מיט זיין פאַמיליע חנא אַראָנאָוויטש. די עלטסטע טאָכטער, די 18־יעהריגע גינאַ האָט זיך מיט אַ צייט צוריק בעקענט מימ'ן 22־יעהריגען לייב ווינשטאָק, פון פּאָלודניאָווא 6 און זיי פלעגען זיך אָפט טרעפען אין א טאַנץ־זאַל. ווינשטאָק האָט נישט געהאַט קיין מיטלען און גינאַ'ס עלטערען האָבען איהם בעטראַכט אַלס אַ נישט פּאַסיגען פאַר זייער עלטערער טאָכטער פאַר וועלכע זיי האָבען געגרייט אַ שעהנעם נדן. דערווייל זענען געקומען שדכנים און מ'האָט אויסגעשדכנט פאַר גינאַ'ן אַלס מאַן דעם 34־יעהריגען מענדעל ק.

ווען גינע האָט דערזעהען מיט וואָס ס'שמעקט, האָט זי זיך אָפּגערעדט מיט ווינשטאָק'ן און אין אַ שעהנעם טאָג האָט זי, אויסנוצענדיג וואָס קיינער פון די עלטערען איז נישט געווען אינדערהיים, אויפגעריסען דעם קופער, וואו דער פאָטער האָט געהאַלטען זיין מזומן־געלד און האָט פון דאָרט אַרויסגענומען 1.000 דאָלאַר, 1800 זל. א חוץ דעם האָט זי גענומען דער מוטערס צירונג און איז פערשוואונדען.

מורא־האָבענדיג אַז די עלטערען וועלען זוכען גיבען און קענען זי געפונען ביי איהם אינדערהיים האָט ווינשטאָק גינען נישט אַרויפגענומען צו זיך, נאָר האָט זי איינגעאָרדענט ביי זיינע בעקאַנטע, טאַבאַק, אויף קושיזשאַווא 11. כדי אָבער צו שטעהען מיט זיין כלה אין שטענדיגען קאָנטאַקט האָט ווינשטאָק זי בעקענט מיט זיין קאָלעגע הערש טראַיאַנאָווסקי, פון אַלעקסאַנדריסקאַ 18. אַליין האָט ווינשטאָק בעשלאָסען דערווייל נישט אַרויסצוקומען צו די טאַבאַק'ס ביז דער חתונה, כדי מ'זאָל איהם דערווייל נישט נאָכשפּירען און ענטדעקען, וואו עס געפינט זיך גינע.

אַראָנאָוויטש, פעסטשטעלענדיג, אַז זיין טאָכטער איז פערשוואונדען, און האָט מיט זיך פערכאַפּט געלד און צירונג האָט באַלד וועגען דעם געמעלדען אין אויספאָרשונגס־אַמט.

מיט ווינשטאָק'ס קאָלעגע טאַרנאָווסקי אָבער, ווי מען האָט איהם גערופען דער „געלער הערש", האָט פּאַסירט דאָס וואָס ס'פּאַסירט געוועהנליך, ווען מ'שיקט אַ קאַץ נאָך פּוטער. אויספיהרענדיג די שליחות פון ווינשטאָק'ן צו פערזיכטען זי פון שלעכטס האָט זיך הערש אַרומגעזעהען אַז דער שידוך פּאַסט זיך פאַר איהם אויך, האָט ער נישט געשלאָפען און זיך גענומען צו דער אַרבייט, אַזוי רעש"יג אַז אין פערלויף פון דריי טעג האָט גינע פערגעסען וועגען איהר ליבע צו ווינשטאָק'ן און אַזוי ווי חתונה־האָבען פאַר'ן 34־יעהריגען מענדעל האָט איהר נישט געלאָקט האָט זי בעשלאָסען חתונה צו האָבען פאַר הערש'ן, און דעם געגנבעטען נדן אָפּגעגעבען איהם, און נעכטען איז אין דער וואוינונג פון טאַבאַק פאָרגעקומען די חתונה פון גינאַ אַראָנאָוויטש מיט הערש טאַרנאָווסקי.

אַראָנאָוויטש האָט דערווייל נישט גערוהט, צוזאַמען מיט אַן אַגענט פון אויספאָרשונגס־אַמט האָט ער בעזוכט אַלע ווינקעל מורי־הוראות געווען אין ראַבינאַט און זיך נאָכגעפרעגט.

דערווייל האָט ווינשטאָק אַ גאַנצען טאָג נישט געזעהען הערש'ן און נישט געהאַט קיין גרוס פון זיין כלה, איז ער געוואָרען אומגעדולדיג און נישט

צו דער ערעפנונג פון סעזאָן דער ערשטער גרעסטער ערפאָלג פון פּוילישען קלאַנג־פילם.
היינט און פאָלגענדע טעג
די מאָראַל פון פרוי דולסקאַ
[illegible]
Z. Batycka, C. Lipińska
M. Flanzowa, M. Chaveau, Ludwig Fritche, Tad. Wesołowski, Dymsza
[illegible] L. Rużycki
[illegible]
Józef Węgrzyn
אָנהויב 4 נמ. שבת, זונטאָג, הנחות 12 בייטאָג.

געקוקט אויף דער ריזיקאָ צו פערשיטען, אַוועק צו די טאַבאַקס זיך צו זעהען מיט זיין כלה. ווי ער שטוינט איז ער געוואָרען, ווען ער האָט אַריינקומענדיג אין דער וואוינונג שוין געטראָפען אַלעמען זיצען ביים טיש און פערבייסען נאָך דער חופה. צווישען ווינשטאָקען מיט הערשען איז ענטשטאַנען אַ קריגעריי, מ'האָט זיי אָבער אָפּגעפיהרט יעדען אין אַ ווינקעל און נאָך אַ קורצען שמועס, זענען זיי זעהט אויס אַדורכגעקומען צווישען זיך, ווי מ'זאָגט פאַר אַ טייל פון נדן, וועלכען ווינשטאָק האָט געזאָלט בעקומען פון הערשען.

דערווייל האָבען גינעס עלטערן פעסטשטעלענדיג, אַז גינע, וואָס האָט חתונה געהאַט מיט טאַרנאָווסקין איז טאַקע זייער טאָכטער אוועק איהר זוכען און מ'האָט זי ענדליך געפונען ביי די טאַבאַק'ס אין מיטען ברען פון דער חתונה־מאָלצייט. נאָכ'ן אויסלעגיטימירען די געסט, האָט מען אַרעסטירט די יונגע פרוי פאַר בעגנבענען די עלטערען, ווינשטאָקען — פאַר אָנרעדען זי אויסצופיהרען אַ גנבה און זעלבען הערש פאַר בעשווינדלען אַ מינדעריעהריגע, ביי דעם דריי עק האָט מען געפונען דאָס גאַנצע געגנבעטע געלד און די צירונג און מ'האָט עס אומגעקעהרט גינעס עלטערען. אַלע דריי זענען אַרעסטירט.

א גנבה אין קינא „קאַפּיטאָל"

(2) פערגאַנגענע וואָך האָבען זיך גנבים אריינגעריסען אין קינא „קאַפּיטאָל" און אַרויסגעגנבעט פון דאָרט אַ שרייב מאַשין, נעכטען האָט די פּאָליציי פערהאַלטען קאַזמערזש קאַטשמאַרעק (טראַמוואַיאָווא 16) קאַראַל מיכאַלסקי (פּשענדעלזיאַנאַ 64) און יוזעף אגינסקי, וועלכע האָבען די שרייב־מאַשין געגנבעט און זי פערקויפט חיים וואַקסבערגן (לאַגעוויניצקע 25) פאַר 70 זל. פּאָליציי האָט אַרעסטירט אויך וואַקסבערגן אַלס פאַסער.

די גאַנצע באַנדע איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין אַרעסט ביים אויספאָרשונגס־אַמט.

פערשידענעס

(ב) דער וויצע־פּרעזידענט וויעליגסקי איז קראַנק געוואָרען אידם וואָס פערטרעטען וויצע־פּרעזידענט ראַפּאַלסקי.

רעגיסטראַציע פון יאָהר־גאַנג 1912

היינט, דאָנערשטאָג דעם 10 סעפּטעמבער דאַרפען זיך אין דער פּאָליציאיש־מיליטערישער אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט (פּיעטרקאָווער 212) רעגיסטרירען די געבוירענע אין 1912 יאָהר וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 3 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַמיליען־נעמען הויבען זיך אָן אויף

L Ł M N O

און די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 9 קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען־נעמען אויף

A B C D E F G H Ch I J K L

מאָרגען פרייטאָג — פון 3 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט —

P R S T

און פון 9 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט

פון Ł ביז'ן סוף

ביים רעגיסטרירען זיך דאַרף מען מיטברענגען אַ פּאַס, אַ מעטריקע אָדער אַנ'אַנדער דאָקומענט; אַ שול צייגניש. האַנדווערקער דאַרפען אויך צושטעלען אַ צעך־צייגניש.

פּערזאָנען, וואָס קענען נישט בעווייזען זייער אָנגעהעריגקייט צו אַ פּרעמדער מלוכה מוזען זיך אויך רעגיסטרירען.

אַכטונג, געבוירענע אין יאָהר 1912

(ב) פיל פון די געבוירענע אין 1912 י. וואָס דאַרפען זיך איצט רעגיסטרירען, פערנאַכלעסיגען די טערמינען פון דער רעגיסטראַציע. פאַר נישט רעגיסטרירען זיך אינ'ם בעשטימטען טערמין וועט מען בעשטראָפט ווערען און אַ חוץ דעם פערלירען דאָס רעכט אויף הנחות און „אָדראָטשעניעס".

שטיצע פאַר אַרבייטסלאָזע

(מ) דער מאַגיסטראַט פון לאָדז מעלדעט אַלע פאַראינטערעסירטע, אַז מאָנטאָג, דעם 8. ה. ח. האָט זיך אָנגעהויבען די רעגיסטראַציע אויף דרינגענדע הילף פאַר'ן חודש אויגוסט 1930 פאַר די אַרבייטסלאָזע, וועלכע האָבען בעקומען ווינטער־אונטערשטיצונג, פאַר יולי אין אונטערשטיצונגס־אַמט פאַר אַרבייטסלאָזע, און וועלכע האָבען אויסגעשעפּט דאָס געזעץ פון געזעצליכער אונטערשטיצונג פון אַרבייטסלאָזען־פאָנד אין יולי פונ'ם ל. י.

אויף מלוכה'שער אונטערשטיצונג האָבען דאָס רעכט נאָר אַרבייטסלאָזע, וועלכע האַלטען אויס א פאַמיליע. איינזאַמע און קינדערלאָזע האָבען נישט קיין רעכט אויף אונטערשטיצונג. אויב עמיצער פון דער משפחה פון אַרבייטסלאָזען, וואָס וואוינט מיט איהם צוזאַמען האָט אַרבייט, אָדער בעקומט אונטערשטיצונג פערלירט דער אַרבייטסלאָזער דאָס רעכט צו אונטערשטיצונג.

די רעגיסטראַציע וועט פאָרקומען אין אונטערשטיצונגס־אַמט, וואָלטשאַנסקאַ 251 פון 9 ביז 14 אַ זייגער לויט פאָלגענדען סדר:

היינט, דאָנערשטאָג, דעם 11 — M N O

פרייטאָג, דעם 12 — P R S

שבת, דעם 13 — T U W Z Ż

די אַרבייטסלאָזע וואָס קומען זיך רעגיסטרירען מוזען האָבען ביי זיך א פּערזענליכען דאָקומענט, אָדער אַנ'אַנדערען דאָקומענט, וועלכער זאָל בעווייזען די אידענטישקייט; א לעגיטימאַציע פון פ.או.פּ. (מלוכה'שען אַרבייטס־פערמיטלונגס־אַמט), וועלכע בעשטעטיגט דעם פאַקט פון בעקומען ווינטער־אונטערשטיצונג פאַר יולי פון אַרבייטסלאָזען פאָנד און דאָס מעלדען זיך צום קאָנטראָל און דער אָפּטיילונג פון פ.או.פּ. אין חודש יולי און אויגוסט

דאָס פערזיכערונגס ביכעלע פון קראַנקען־קאַסע אין לאָדז.

פערורטיילט די אַפּעריסטישע „אַקאַדעמיקער"

(2) נעכטען נאָכמיטאָג האָט דאָס קרייז־געריכט אַרויסגעטראָגען דעם אורטייל אינ'ם פּראָצעס פון די פלומערשטע אַקאַדעמיקער וואָס האָבען אויף א שווינדלערישען אופן געזאַמעלט נדבות.

קוריאַנסקי און גוט/ר. ען זענען פערמשפּט געוואָרען אויף אַ יאָהר מיט 6 חדשים יעדערער, גירשלאַק אויף אַ יאָהר טורמע. שקאָרקאָווסקי איז בעפרייט געוואָרען. די אַרעסטירטע איז פערוכענט געוואָרען דער פּ"לוועג אַרעסט

„לאדזער פראוואקאטארען"

די געשיכטע פון טרויעריג-בעריהמטען לאדזער פראוואקאטאר נח

(המשך).

נחל'ס טעטיגקייט איז געווען אין די צייטען, ווען ס'איז אנגעווענדעט געווארען אין לאדז טעראר בנוגע פאבריקאנטען און אפילו מייסטערס וועלכע האבען בע'עוולהט די ארבייטער, עטליכע פאבריקאנטען זענען דעמאלט דערשאסען געווארען דורך די ארבייטער, אין זומער 1907 איז די פאליציי אלארמירט געווארען, אז אין פאזנאנסקיס פאבריק איז דורך די ארבייטער דערשאסען געווארען דער אויבערמייסטער פון דער פאבריק רייס. דאס איז געווען מיטאג־צייט, באלד איז אויפ'ן ארט אוועק א גרויסע פאליציי אפטיילונג, קאזאקען, זשאנדארמעריע און אויבענאן איז געווען „נחל ווריאס. די טויערען פון דער פאבריק זענען געשלאסען געווארען און קיין איין ארבייטער איז נישט ארויסגעלאזען געווארען צו מיטאג ביז צו דער ערשטער אויספארשונג, אבער וואס האט דא געקענט העלפען אן אויספארשונג, ווען ס'איז שוין געווען נאך אלעמען און די ארבייטער אליין האבען קיינעם נישט פערראטען, דעם שווער־פערוואונדעטען אויבער־מייסטער האט מען בכלל נישט געקענט אויסהערען, ווייל ער איז געווען אהן בעוואוסטזיין און אויפ'ן וועג אין פאזנאנסקיס שפיטאל איז ער געשטארבען.

נחלען איז דעריבער איינגעפאלען צו עפענען די טויערען פון דער פאבריק און אנהויבען ארויסצולאזען די ארבייטער, ער אליין האט זיך אוועקגעשטעלט ביים טויער און וועמען ס'איז נאר געפאלען זיין בליק, האט ער איהם געהייסען ארעסטירען, אזוי האט נחל צוזאמענגעשטעלט א גרופע פון הונדערט ארבייטער און ארבייטערינס און זיי אפגעשיקט אין ארעסט. די ארעסטירטע ארבייטער האבען דעמאלט געהאט אויסצושטעהען אמתע טארטורען, קיינער האט זיך אבער נישט מודה געווען און ס'איז געווען זיכער, אז צווישען די ארעסטירטע זענען נישט פערהאן, וועלכע האבען געהאט וועלכען ס'איז שייכות צו דעם מארד איבער דעם אויבער־מייסטער רייס. נח האט ווידער געמאכט א נייע קונץ, האט אפגעלאזט גלאט אזוי „אויפ'ן אויג" א גרויסע גרופע ארבייטער, ער האט איבערגעלאזען אין ארעסט 10 ארבייטער, געגען וועלכע ס'איז טאקע פערפיהרט געווארען א פראצעס פאר ערמארדען רייסן. נחס מאכט איז נישט געווען אזוי גרויס, אז ער זאל קענען פיהרען פראצעסען און פערשיקען און אזוי־ווי טער, אנדערע האבען אבער געשארט קאשטאנעס פון פייער מיט נח'ס הענד. די זשאנדארמעריע, דער פאליציי־מייסטער — זיי האבען געדארפט נאר אימיצען, וועלכער זאל געפונען דעם שולדיגען, דאס איבריגע האבען זיי שוין פערענדיגט, נח איז טאקע געווען דער, וועלכער האט די דאזיגע עבודה געטון אהן זיך אפצוגעבען א רעכענונג, וואס ער טוט. דאסזעלבע איז אויך געווען דאסמאל מיט די 10 ארבייטער, אויף וועלכע נח האט אנגעוויזען אלס די שולדיגע אין מארד, דאס איבריגע האט שוין געטון די זשאנדארמעריע און פאליציי. וועלכע האבען נאך בעקומען אנערקענונג און בעלויבונגען פאר'ן שנעלען „ענטדעקען" די שולדיגע אין ערמארדען דעם אויבערמייסטער רייס.

אבער נחל האט נאך אויסגענוצט דעם מארד, כדי זיך אויף א גרויזאמען אופן זיך אפצורעכענען מיט זיינס אנ'אלטען בעקאנטען דעם יודישען יונגער מאן וו—סקי, וועלכער האט דעמאלט געוואוינט אין באלוט, נח האט אויך דאס נישט געטון בעוואוסטזיניג, נאר אויך צופעליג, ווייל איהם האט גראד אין דעם מאמענט עפעס געשאסען אין גדאנק אריין.

באלד ווי נח האט „אויף בלינד" צעהייסען ארעסטירען די עטליכע צעהנדליג ארבייטער פון פאזנאנסקיס פאבריק, איז ער צוזאמען מיט א גאנצער סוויטע אוועק אין פאזנאנסקיס שפיטאל, כדי צו זעהען, צי ס'איז פערהאן א מעגליכקייט אויסצופארשען רייסן, דארט האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דער ערמארדעטער לעבט נישט מעהר און נחל איז „גאלאפעם" צוריקגעפאהרען, צום אומגליק איז דורך שרעדניא־גאס גראד דעמאלט אדורכגעגאנגען וו־סקי, ער האט זיך אפגעשטעלט קוקען אויף דעם רעש וואס נחל האט געמאכט, נחל האט איהם בעמערקט און זיין משוגענעם קאפ האט שוין עפעס אויסגעטראכט.. ער האט זיך אפגעשטעלט און געהייסען וו־סקין מיט זיך מיטגעהען, וו. איז מיטגעגאנגען און איז פערבליבען אין ארעסט, אויף צו מארגענס בעת דעם פערהער ביים זשאנדארמסקען נאטשאלניק גופא האט ער זיך דערוואוסט, אז מען בעשולדיגט איהם נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי אין דעם, אז ער האט מיט א טאג פריהער געברענגט א רעוואלווער אין פאזנאנסקיס פאבריק. דעם רעוואלווער האט וו. געזאלט פערקויפען איינעם פון די ארבייטער און מיט דעמזעלבען רעוואלווער האט מען דערשאסען דעם אויבער־מייסטער רייס, אזא מין מיאוס און עקעלהאפט שטיקעל האט קיין אנדערער נישט געקענט טון, ווי נאר נחל וועלכער האט וועגען די פאלגען פון זיין ארבייט קיינמאל נישט געוואלט טראכטען, קיין שום פערטיידיגונג פאר וו. איז נישט געווען, די פאליציי האט דעמאלט געמוזט געפונען די שולדיגע און מ'האט א וואונק געגעבען נחין, וועלכער האט געפינען נישט נאר די מערדער, נאר אפילו די, וועלכע האבען די מערדער צוגעשטעלט געווער.

וו. איז פולשטענדיג רואיגירט געווארען און ארויסראטעווען האט מען איהם נישט געקענט, ער האט געהאט א פראצעס צוזאמען מיט די אומשולדיגע 10 פאזנאנסקיס ארבייטער און אלע זענען נאר אויפ'ן גרונד פון צוזאמענגעשטעלטע פראטאקאלען זענען זיי פערמשפט געווארען אויף פערשידענע טערמינען קאטארגע, וו. האט בעקומען די לייכטסטע שטראף א וויסילקע קיין סיביר. ער האט זיך פון דארט נישט מעהר צוריקגעקעהרט, חי וו. איז איז נישט בעקאנט, נחל האט אין דער גאנצער געשיכטע באלד פערגעסען און זיך גענומען צו אנדערע ארבייטען.

(המשך קומט).

בפרויבט א קלעזמער

(ב) יאן יאנטשי, א כלי־זמר, 28 יאהר אלט, האט געשפילט אויף א חתונה אין דארף גורנא היזשע, ביי טושין און האט בעקומען פאר זיין ארבייט 25 זל. ווען ער איז אהיים א 4 א זייגער פארטאג, געגאנגען צום טושינער טראמוואי, איז ער בעפאלען געווארען דורך דריי באנדיטען, וועלכע האבען איהם צושטאכען מיט מעסערס און צוראבירט ביי איהם די 25 זל. און א ניקעלנעם זייגער.

יאנטש איז געפאלען א פערבלוטעטער און איהם האבען שפעטער געפונען די געסט, וואס זענען אהיימגעגאנגען פון דער חתונה. מ'האט ארויסגערופען צו איהם די פאגאטאוויע, וועלכע האט איהם אפגעפיהרט אין לאדזער שפיטאל.

פאליציי פיהרט אן אויספארשונג.

ביי די עספעראנטיסטען

(—) דעם 1. סעפטעמבער האט די לאדזער עספעראנטא־געזעלשאפט, נאך דעם זומערדיגען איבעררייס, בעגונען איהר ארבייט: ס'זענען ווידער איינגעארדענט געווארען קורסען פון דער אינטערנאציאנאלער שפראך פאר א ווערער נידריגען אפצאהל.

ס'זענען אויך ווידער טעטיג די זאמענהאף־ביבליאטעק מיט די נייעסטע עספעראנטא־אויסגאבען און ס'ווערען אנגענומען נייע לעזער.

דעם 20. און 21. ה. ח. וועט פארקומען דער 4־טער עספעראנטיסטען־צוזאמענפאהר, אויף וועלכען ס'האבען זיך שוין פערשריבען ביז 200 אנטיילנעהמער.

דער סעקרעטאריאט איז טעטיג אויף פאלודניאווא 3, הויף, יעדען מאנטאג און דאנערשטאג.

שליסען האנדווערקער־ווערקשטעלען אהן ערלויבנישען

(ב) די לאדזער האנדווערקער־קאמער בעקומט אנגלאגעס, אז פיל האנדווערקער־ווארשטאטען, וואס האבען נישט קיין רעכט די ווארשטאטען צו פיהרען, מאכען א שטארקע קאנקורענץ. די דאזיגע אונטערנעהמונגען זענען נישט רעגיסטרירט, צאהלען נישט קיין שטייערן און זענען דעריבער אימשטאנד צו קאנקורירען, דעריבער האלטען זיי אומבערעכטיגטע לערן־יונגלעך א. א. וו.

די לאדזער האנדווערקער־קאמער האט דעריבער בעשלאסען זיך צו ווענדען צו אלע סטאראסטעס און בערמיסטער אין דער לאדזער וואיעוואדשאפט, צו אלע צייכענען א. ח. גל. אז זיי זאלען מיטטיילען וועגען יעדען פאל, ווען א האנדווערקער־ווארשטאט ווערט געפיהרט אהן א האנדווערקער־קארטע; ווען אימיצער האלט לערן־יונגלעך נישט בערעכטיגטערהייט.

די האנדווערקער־קאמער וועט אין אזעלכע פאלען אינטערווענירען ביי די מאגיסטראטען און סטאראסטעס, אז די דאזיגע ווארשטאטען זאלען געשלאסען ווערען.

שטרייקען פון לאדזער טעקסטיל־ארבייטער

דעלעגאטען־פערזאמלונג בעשליסט צו פערשטרייקען געגען לוין רעדוקציעס.—1000 יודישע שטריקער ארבייטער ווארפען היינט די ארבייט, זיי פאדערען א לוין־העכערונג פון 50–30 פראצענט

נעכטען אווענט איז אין לאקאל פון דער קרייז־קאסע פון די קלאסען־פעראיינען, נארוטאוויטש 50 פארגעקומען א דעלעגאטען־בעראטונג פון די טעקסטיל־ארבייטער. דער פראפעסיאנעל־סעקרעטאר ה' וואהלמשאל האט אפגעגעבען א בעריכט פון דער לעצטער זיצונג פון דעם אויספיהר־קאמיטעט פון דער צענטראל־פעראיין, אויף וועלכער ס'איז בעשלאסען געווארען, אז אין די פאבריקען, וואו די ארבייטער בעקומען נישט געצאהלט לויט'ן טאריף, זאל מען פערשטרייקען פאר א פולען לוין.

נאך א לענגערע דיסקוסיע איז אנגענומען געווארען דער בעשלוס פון דער טעקסטיל־צענטראל און פון היינט־דאנערשטאג אן וועלען די טעקסטיל־ארבייטער פערשטרייקען געגען די לוין־רעדוקציעס.

* * *

אין דער איינגער צייט איז אויך אין לאקאל פון דער יודישער אפטיילונג פון טעקסטיל־פעראיין פארגעקומען א גרויסע פערזאמלונג פון יודישע שטריקער־ארבייטער וועגען די אויסגעשטעלטע פאדערונגען מיט א לענגערען רעפעראט וועגען דער לאגע אין שטריקער־פאך איז ארויסגעטרעטען פרנס מארגענטאלער. ער האט גערופען די ארבייטער איינצושטעלען זיך פאר די אויסגעשטעלטע פאדערונגען (דרייסיג ביז פופציג פראצ. לוין־העכערונג) און היינט דאנערשטאג צוטרעטען צו א שטרייק.

נאך א לענגערער דיסקוסיע איז דער פארשלאג פון פרנס מארגענטאלער אנגענומען געווארען און היינט ברעכט אויס דער שטרייק אין שטריקער־פאך. דאס פאך האט איצט אין לאדז 2000 בעשעפטיגטע. אין ערשטען טאג פון שטרייק ווערט ערווארט, אז טויזענד ארבייטער זאלען ווארפען די ארבייט.

מארד אויף פשענזשעלניאנא גאס

4 פערזאן בעפאלען א לאקאטאר, דער זוהן פון בעפאלענעם שיסט און פערוואונדעט שטערבליך איינעם פון די אנפאלער

(ב) נעכטען אום 5 א זייגער נאכמיטאג זענען די איינוואוינער פון דער פשענזשעלניאנא 21 אלארמירט געווארען דורך איינע רעוואלווער־שאסען, וואס האבען זיך געהערט פון די טרעפען. דאס טויער פון הויז איז באלד פערשלאסען געווארען און עס איז קיינער נישט ארויסגעלאזען געווארען. אין א פאר מינוט ארום איז אין א אויטא אנגעקומען די לייטער פון פטער קאמיסאריאט מיט 4 פאליציאנטען, וועלכע זענען מיט רעוואלווערען אין די הענד ארויף אויף די דריט־טרעפען, פון וואנען עס האבען זיך דערהערט די רעוואלווער־שאסען. פאר דער טיר פון דער וואוינונג פון לאקאטאר וואלענטי לוטשיצקי איז געלעגען א אומבעקאנטער פערזאן אין א קאלוזשע בלוט, פערוואונדעט מיט א רעוואלווער־קויל אין בויך.

אויף דער אויספארשונג פון דער פאליציי האט דער זוהן פון איינגענטימער פון דער וואוינונג דער זעכצעהן־יעהריגער מעטשיסלאוו געזאגט די פאליציי, אז עפעס אומבעקאנטע פערזאנען האבען זיך געוואלט אריינרייסען צו זיי אין דער וואוינונג און דערמארדעט זיין פאטער, וועלכער ליגט שווער קראנק אין בעט.

וועלענדיג פערטיידיגען זיין פאטער, האט ער פערבאריקאדירט די טיר מיט פערשידענע מעבעלשטיק און ארויסגעשאסען מיט זיין פאטערס רעוואלווער דורך דער טיר.

עס איז תיכף איינגעפיהרט געווארען א רעוויזיע אין גאנצען הויז און אויפ'ן בוידעם האט מען ענטדעקט דריי פערזאן, וואס האבען זיך געהאט בעהאלטען אונטער קאסטענס, וואס זענען דארט געשטאנען.

דעם פערוואונדעטען האט אינצווישען די פאגאטאוויע אין א האפנונגסלאזען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

ווי די אויספארשונג האט בעוויזען, איז דער פערוואונדעטער דער דריי און צוואנציג־יעהריגער זיגמונט פאוולעק פון דער ציזקא 7 [5, וועלכער איז צוזאמען מיט זיין מיטהעלפער דעם 38־יעהריגען יוזעף ע' אויך מיט זיינע קאלעגען דעם 38־יעהריגען אנטאני פאוולאווסקי (לאגעווניצקא 124) און דעם זיבעצעהן־יעהריגען עדמונד לאנגע פון דער נאפיארקאווסקא 76 געקומען אויף דער פשענזשעלניאנא 21, וואו זיי האבען געוואלט זיך אריינרייסען אין לוטשיצקיס וואוינונג, מיט וועלכען זיי האבען געהאט עפעס פערזענליכע חשבונות.

ווען מען האט זיי נישט געוואלט עפענען, האבען זיי פרובירט מיט ברעך־שטאנגען, וואס זיי האבען מיט זיך גענומען, אויפצוברעכען די טיר. דעמאלט האט לוטשיצקיס זוהן געשאסען און שווער פערוואונדעט פאוולעקן.

די גאנצע באנדע איז אפגעפיהרט געווארען אין דער פאליציי.

א דריטען דעם איז אויך ארעסטירט געווארען דער 19־יעהריגער סטעפאן דימענצקי, לוטשיצקיס א שכן, ביי וועלכען לוטשיצקי האט בעהאלטען דעם רעוואלווער, אויף וועלכען ער האט נישט קיין ערלויבניש.

ערשטע פרעמיע'ס בוי-הלואה

דער סינדיקאט פון די גאראנטיע-בענק טיילט מיט, אז פונ'ם 16. ה. ח. וועט מען אנהייבען אויסצאהלען די אבליגאציעס פון דער פרעמיע בוי-הלוואה. די אבליגאציעס וועלען אויסגעגעבען ווערען אין פ.ק.א. אין ווארשא און אין די אפטיילונגען פיזען, קאטאוויץ, קראקא, לאדז און ווילנא, אי אלע בענק, וואס געהערען צום גאראנטיע-סינדיקאט און אין די אפטיילונגען פון די בענק.

ביים אפנעהמען די אבליגאציעס מוז מען פארשטעלען א פאס אדער א לעגיטימאציע, און א מול מאכט פון דעם, וואס האט די אבליגאציעס געצייכנט. א"ב ער נעהמט זיי נישט אפ פערזענליך.

א דענישער זשורנאליסט וועגן לאדז

אין די לעצטע פאר הדשים האט אין פוילען געווײלט א אויספלוג פון אויסלענדישע קארעספאנדענטען.

איצט געפינען זיך אין א רייהע אויסלענדישע צייטונגען רייזע־איינדרוקען פון די מיטגלידער פון אויספלוג. אזוי געפינט זיך אין דער דענישער צייטונג „פאליטיקען", וואס ערשיינט אין קאפענהאגען א אינטערעסאנטע קארעספאנדענץ אין וועלכער דער מחבר רעדט אויך וועגן פוילישען מאנשעסטער.

עס איז כאראקטעריסטיש אז רעדענדיג וועגן לאדז, מאכט דער דענישער זשורנאליסט אויפמערקזאם אויפ'ן פאקט, אז לאדז בעזיצט א חוץ א ברייט ענטוויקעלטע מאנופאקטור, א הויטען־פאבריק פון דער פירמע געפערט, וואס שטייגט איבער לויט דער מיינונג פון דענישען זשורנאליסט די אויסלענדישע פאבריקען פון דעם מין. ווי אויך שאקאלאדע, וואס האט איהם אזוי געשמעקט, אז ער האט דערפון מיטגענומען מיט זיך קיין קאפענהאגען.

אפצייכנונגס-טאג פאר'ן אקאדעמישען הויז

זונטאג איז אונטערן פארזיץ פון ד"ר גאלדבלאט פארגעקומען א בעראטונג פון יודישע סטודענטען. ס'איז בעשלאסען געווארען אויף סוכות איינצוארדנען א בלומעל־טאג. די איינקונפט זאל געהן פאר'ן אקאדעמישען הויז אין ווארשא און פאר סאנאטאריום פאר לונגען־ליידענדע אקאדעמיקער אין ווארכטא.

אקאדעמיקער, וואס אינטערעסירען זיך מיט דער אינטערנעמונג און ווילען בייהילפיג זיין, דארפען זיך ווענדען צום פארזיצער פון אקאדעמיקער־פאראיין מאגיסטער קרויזע (וואוודזקא 23.

די פארלעזונגען אין „מרכז עברי"

די לעצטע צוויי פארלעזונגען אין „מרכז עברי". זענען אראפ מיט ערפאלג. סטוד. י. חלוי־ניעוויטש האט רעפערירט א.ד.ט. „פרץ דער פאלקס־דיכטער", אין וועלכער דער פרעלעגענט האט אנאליזירט די ענטשטעהונג פון דער פאלקס־דיכטונג אין האט זיך אפגעשטעלט בעזונדערס אויף דער ווירקונג פון חסידיזם.

די צווייטע פארלעזונג איז געווען פון סטוד. א. הערצבערג א.ד.ט. ברדיטשעווסקי און אחד העם" אין וועלכער דער רעפערענט האט כאראקטעריזירט דאס שאפען פון ביידע גרויסע דענקער.

פון דער יודישער געזעלשאפט פאר לאנדויסענשאפט

די לאדזער אפטיילונג פון דער יודישער געזעלשאפט פאר לאנדויסענשאפט ארגאניזירט פאלגענדע אויספלוגען:

שבת, ד. 13 ד. ח. 9,45 פריה אין דער מעכאנישער דיקטען־פאבריק „סילוואניא" (קאנסטאנטינער 111).

שבת, ד. 20 ד. ח. — פאבריקען פון ווידזעווער מאנופאקטור.

דעם 14 און 15 אקטאבער קיין ווארשע.

אינפארמאציעס אין סעקרעטאריאט פיעטריקאווער 56 מאנטאג, מיטוואך און פרייטאג פון 8–10 אווענד.

די נייע יוד. קאלאניזאציע אין ארגענטינע און איהרע אויסזיכטען

(פון אונזער קארעספאנדענט)

די איניציאַטיווע פון עטליכע צעהנדליג יודישע קליינהענדלער אין בוענאָס־איירעס צו קאָלאָניזירען זיך, האָט אַרויסגערופען אויפריכטיגע סימפּאַטיע. צו דעם ווילען פון ד' קליינהענדלער איבערצובויען זייער לעבען, צו ווערען פּראָדוקטיווע האָרעפּאַשניקעס, בפרט ערד־אַרבייטער, פּונקט ווי עס איז וויכטיג אין ארגענטינע, בלויז צו האָבען חשק צו דער ערד־אַרבייט, אויף צו ווערען אַן ערד־אַרבייטער, אַ קאָלאָניסט, אַזוי איז אויך וויכטיג די בלויזע סימפּאַטיע, וואָס ווערט אַרויסגעוויזען מצד דער געזעלשאַפט צו די, וואָס נעהמען זיך איבערבויען זייער הענדלער־לעבען, — וואָס ביי אונז יודען, איז דער פון פעריהאַן איבערגעגנוג — אויף אַ לעבען פון אַ־קערבויער.

קודם כל טאָרען זיך ביי דער נייער יודישער קאָלאָניזאַציע אין אַרגענטינע נישט איבערחזרען די פעהלערען וואָס זענען בעגאנגען געוואָרען בעת דער אַלטער יודישער קאָלאָניזאַציע. די דאָזיגע פעהלערען זענען זעהר פיל; נאָר די הויפּט זייערע זענען:

ערשטענס, די אויסשליסליכע דעה, וואָס די קאָלאָניזאַטאָרס האָבען זיך גענומען און די אויסשליסליכע רעכט אויפ'ן קאָלאָניסטס האָרעוואַניע און פערמעגען, מיט דער הילף פון איינזייטיגע קאָנטראַקטען אָדער קאָנטראַקטלאָזיגקייט, האַלטענדיג די קאָלאָניסטען יאָהרענלאַנג אלס פּרוב־קאָלאָניסטען; קאָלאָניזאַציע פאַרמען, וואָס האָבען שטענדיג געהאַלטען די קאָלאָניסטען אין אומזיכערקייט.

אַ צווייטער פעהלער איז געווען, דאָס בעזעצען קאָלאָניסטען אויף נישט אויסגעפאָרשטען באָדען. וואָס האָט זיך שפּעטער אַרויסגעוויזען אַלס אומטויגליכער און האָט צוגערויבט ביי די קאָלאָניזירטע צעהנדליגער יאָהרען אומזיסטע מיה; אַ דריטער פעהלער איז געווען די אָפּוועזענהייט פון פאַכמענערישער אינסטרוקציע, וואָס איצט, ביי דער נויטווענדיגקייט פון פילזייטיגער ווירטשאַפט, צוליב דער געענדערטער לאַגע אויף דעם אַפּזאַץ־מאַרק, איז דאָס נאָך וויכטיגער ווי אין יענע צייטען, ווען די וועלט האָט אַרויסגעקוקט אויף אַרגענטינישען ווייץ. אַ פעהלער איז אויך געווען דער אופן פון בויען די קאָלאָניעס אין איבריגע געגענדען, אַזוי אַז די קאָלאָניזירטע זענען געווען ווייט אָפּגעזונדערט איינער פון צווייטען, וואָס דאָס האָט געמאַכט פון זיי העלדען קרוזאָס אין מיניאַטור, אָהן געגענזייטיגער פערשטענדניש און טויש מיט דערפאַהרונגען. אָהן דער מעגליכקייט פון געמיינזאַמער אַרבייט און אַרויסהעלפען זיך איינער דעם צווייטען און אָהן דער מעגליכקייט צו האָבען די מינימאַלסטע געזעלשאַפט וואָס אַ שטאָטישער און אַפילו אַ דאָרפישער מענש איז צו איהר געוואוינט און קען זיך אָהן איהר נישט בעגעהן.

זאָלען די אויבענאַנגעוויזענע הויפּט־פעהלערען אויסגעמיטען ווערען ביי דער נייער יודישער קאָלאָניזאַציע אין אַרגענטינע, אַנהויבענדיג פון דער איצטיגער איניציאַטיוו, און מיר זענען זיכער, אַז זי וועט האָבען ערפאָלג, אַלענפאַלס מעהר אויסזיכטען אויף דעם געווינשטען ערפאָלג.

בעזונדערס ווערט אנגעוויזען אויף דער נויטיגקייט אויסצומיידען די אָנגעמערקטע בעגאַנגענע פעהלערען בעת דער ערשטער קאָלאָניזאַציע, מחמת ווי אונז איז בעקאַנט, האָבען זיך די איניציאַטאָרען געווענדעט צו דער יודישער קאָלאָניזאַציע געזעלשאַפט, וואָס איז די פעהלערען בעגאַנגען און, ווי עס זעהט אויס, האָט איהר ענטפער בעפרידיגט די איניציאַטאָרען. שוין פון אָנהויב, די זומען פון דעם ערשטען פעהלער. די יק"א שלאָגט זיי פאָר באָדען אויף אויסצוצאָהלען איהר אַכציג פּראָצענט פון איהם, אויף דיזעלבע בעדינגונגען וואָס די ביז־איצט דורך איהר בעזעצטע קאָלאָניסטען. די קאָלאָניסטען ווערען אַזוי אַרום נישט נאָר איהרע בעלי־חובות, נאָר אויך איהרע רעכטלאָזע אונטערטאַנען. לויט דעם ביז איצטיגען ביישפּיל; בעת די יק"א וואָלט געקענט דערמעגליכען די נייע קאָלאָניסטען צו ווערען באַלדיגע איינגענטימער פונ'ם באָדען, דורך אַ פיל־יאָהריגע היפּאָטעק אין דער מלוכה־באַנק, לויט דעם היפּאָטעקען־געזעץ און איהר הילף זאָל זיך אויס־דריקען אין אַנ'הלוואה אויף בויאונג, אין פּראַקטישע אינסטרוקציעס, אין אָרגאַניזירען די אַרבייט, נישט אָפּהענגענדיג ביי די קאָלאָניסטען זייער זעלבסט־שטענדיגקייט.

עס האָבען זיך אפילו געלאָזט הערען אייניגע פּעסימיסטישע מיינונגען צוזאַמען מיט דער סימפּאַטיע, וואָס איז די איניציאַטאָרס אַרויסגעוויזען געוואָרען, מיינונגען, וואָס האָבען אַ געוויסען גרונד אין אַכט נעהמענדיג דעם קריזיס אין דער אַרגענטינישער אגריקולטור, ווי אין דער אַלוועלטליכער אַגריקולטור בכלל; אָבער דער קריזיס, בפרט אין אַרגענטינע, אַ חוץ זיינע סיבות, וואָס קענען אָפּגעשאַפט ווערען דורך אַנ'ענדערונג אין דער אַרגענטינישער אַגראַר־געזעצגעבונג, האָט אויך סיבות וואָס קענען בעזייטיגט ווערען דורך אייגענער אָרגאַניזאַציע. נעמענדיג אין אַכט די דערפאַהרונגען ערגעץ אַנדערש, בפרט ב יינייער קאָלאָניזאַציע, די נייע קאָלאָניע קען איינפיהרען אַנ'איינטענסיווע ראַציאָנעלע ווירטשאַפט, די נייע קאָלאָניע קען פערביליגערען דעם קאָסט פון איהרע פּראָדוקטען דורך קאָלעקטיווען געברויך פון איהרע פּראָדוקטען דורך קאָלעקטיווען געברויך פון די אַגראַר־מאַשינען, וואָס ביי אַנדערע עסען זיי אויף אַ העלפט פון געווינס. די קאָלעקטיווע אַרבייט און די קאָאָפּעראַטיווע וואָס מוז זיין דער קאָלעקטיווער אויסדרוק פון דעם גאַנצען ווערק, גיבען שוין די מעגליכקייט פאַר די נויטיגע קרעדיטען און ביליגע, אַ זאַך, פון וועלכער אינדיווידועלע ווירטען בעניסען נישט און מוזען זיך פערמשכנען און פערשולדיגען ביי קרעמער, תבואה־סוחרים או וואָר־צענטניקעס, קורץ, אַ נייע קאָלאָניזאַציע, ווען זי זאָל אויסמיידען די פעהלערען, וואָס די אַלטע זענען בעגאַנגען און בענוצען זיך מיט די דערפאַהרונגען, וואָס די אַלמע האָבען בעקומען און מיט די ביי־שפּילען פון די נייע אַרבייטס־מעטאָדען, האָט אויס־זיכטען אויף ערפאָלג.

נ. עסערפיר.

א גאון. משוגענער דערציילט זיינע איבערלעבונגען

א מערקווירדיגע געשיכטע פון אַנ'אינטעליגענטען מענש, וועלכער איז יאָהרענלאַנג געווען משוגע. — מאָמענטען פון משוגעת און מאָמענטען פון קלאָרקייט

וואָס טראַכט אַ משוגענער ווען ער גייט אַרויס פון זינען?

ועדר ווייניג פון די וואָס האָבען זיך אומגעקערט פון „יענער וועלט" פון דער צעריסענער וועלט, זענען, אַלזאָ, אימשטאַנד אָדער ווילינג צו בעשרייבען זייערע ערפאַהרונגען. אָבער איצט איז אַ געשיכטע פון איינעם אַזאַ, וואָס האָט זיך געראַטעוועט. די געשיכטע איז דערשינען אין אַנ'אַמעריקאַנער זשורנאַל מיט אַ צייט צוריק און איז איינע פון די אינטערעסאַנטסטע בעשרייבונגען פון דעם זאָגענאַנטען ווינקעל פון מענשליכען לעבען.

ווי ווערט אַ מענש משוגע? דאָס קען געשעהן מיט יעדען איינעם פון אונז, זאָגט דער שרייבער. אויב עס פאַסירט עפּיס, וואָס ליגט אויף אַ צו גרויסע משא אויף די נערווען, געהירען און געפילען פון אַ מענשען, קען דער מענש צוזאַמענברעכען. איינער וואָס איז אָפּגעשוואַכט, וועט גיכער צוזאַמענברעכען, ווי אַ מענש, וואָס איז געזונד און שטאַרק: אָבער קיינער איז נישט אויסגענומען פון דעם אומגליק.

אין זיין איינענעם פאַל איז עס געשעהן — ערשטענס, ווייל ער איז געווען אָפּגעשוואַכט אין געזונד, אַלס רעזולטאַט פון מיליטער־דינסט צייטענס, ווייל ער האָט זיך דערנאָך צופיל אָנגעשטרענגט מיט זיינע לימודים און אוניווערזיטעט און מיט אַ בוך, וואָס ער האָט צו דער זעלבער צייט געהאַלטען אין שרייבען, און דריטענס, ווייל ער האָט דאַן איבערגעלעבט אַן אומגליקליכען ראָמאַן. ער איז נישט געשלאָפען קיין נעכט, איז תמיד געווען אויפגערעגט, און פּלוצלונג איז ער אינגאַנצען צוזאַמענגעבראָכען.

ער געדענקט, אז מען האָט איהם געבראַכט אין אַ שפּיטאָל. מען האָט איהם געפיהרט פון איין צימער מיט גראַטעס צו אַ צווייטען. די ערשטע פּעריאָד, וואָס ער האָט בעמערקט, איז געווען אַ יונגער בחור פון אַרום זיבעצען יאָהר אַלט, וועלכער האָט זיך געדרייט ווי אַ באַלעט־טענצער. „גאָט מיינער! איך בין דאָך טאַקע אין אַ משוגעים־הויז", האָט איהר אַ בליץ געטאָן אין מוח. ער האָט שוין חרטה געהאַט, וואָס ער האָט איינגעוויליגט צו ווערען דאָרטען אַ פּאַציענט.

אַנ'אַנגעשטעלטער האָט איהם אַריינגעפיהרט אין זיין קאַמער און געהייסען איהם אויסטאָן זיך. ער האָט איהם איבערגעלאָזען נאָר אַ העמד און אַ פּאָר שטעק־שיכלעך און האָט פערריגעלט די צווייטע טהיר, וואָס האָבען געפיהרט צו דעם צימער.

אין קאָפּ האָט איהם געקלאַפּט ווי מיט האַמערס. ער האָט געפרוּבּט פערהאַלטען זיך, געמען צו זיך, אָבער עס איז איהם נישט געלונגען. דער אַנגעשטעלטער איז צוריקגעקומען און האָט געזאָגט, אז ער דאַרף געמען אַ וואַנע.

— און וואָס וועט זיין, אז איך וועל נישט וועלען?

— האָט ער געפרעגט.

— איך רעכען, אז איך וועט דאָס גוט בעקומען

— האָט דער אַנגעשטעלטער געענטפערט.

א לאַנגע צייט האָט ער זיך געוויקעלט אין דער וואַנע און בּיסלעכוויס זענען זיינע נערווען איינגעשטילט געוואָרען. מען האָט איהם אַריינגענומען אין אַנ'אַנדער צימער. וואו עס האָבען זיך געפונען אַ סך פּאַציענטען. עטליכע האָבען גערעדט גאַנץ אינטעליגענט און אָפּגעהערציג וועגען זייער קראַנקהייט. איינער פון זיי איז אָבער געזעסען איינזאַם אין אַ ווינקעל, פערטיפט אין געדאַנקען. ער איז געווען דאָר, אויסגעדאַרט, אַ'אמתער סקעלעט. איינער פון די אַנגעשטעלטע האָט איהם דערנאָך דערציילט, אז דער מאַן האָט פערלוירען זיין פרוי און זיין קינדער אין אַנ'עפּידעמיע. ער האָט פערלוירען דעם אינטערעס אין לעבען און האָט אויפגעהערט עסען.

אַלע זענען געווען אַנגעטאָן אין פּיזשאַמעס. בלויז איינער פון די פּאַציענטען האָט געטראָגען גאַס־קליידער. „ער איז דער געפעהרליכסטער מענש אין צימער", — האָט דער אַנגעשטעלטער געזאָגט. „ער איז געזונד און שטאַרק געבויט, אָבער נישט פיט זינען. ער קען צורייסען אַ מענשען מיט די הענד, אָבער ער ווייסט נאָך נישט, וואָס עס איז דער מעהר מיט איהם. ער דענקט, ער איז אַנגעשטעלט אלס אויפזעהער אַ געהילף".

— ביסלעכווייז האָב איך פערגעסען אַן מיינע אייגענע צרות, — דערציילט דער שרייבער פון דער געשיכטע, — ביז איך בין צוריקגעקומען צו מיין מאַמע, וואָס מען האָט מיך פערריגעלט, ווי אַנ'אַרעסטאַנט.

דאָס האָט איהם שרעקליך צורודערט. מען האָט איהם געבראַכט שפּייז, געשמאַקע, גוט־געקאָכטע שפּייז, אָבער ער האָט זיך צו דעם נישט צוגערירט. נאָך דעם האָט מען איהם איינגעבראַכט אַ גלאָז געדיכטע פליסיגקייטען, עס איז געווען צוקער־וואַסער, און מען האָט איהם געצוואונגען אויסצוטרינקען עס.

מיט פּלוצלונג מינוטען שפּעטער האָט מען איהם אַריינגענומען צום דאָקטאָר, וועלכער האָט איהם אַלע פערטעל שעה איינגעשטאָכען אַ „אַרער" אַפּצוצאַפּען אַ טראָפּען בלוט פאַר אַ מעדיצינישער אונטערזוכונג. ער איז שוין נישט אַריינגעפאַלען אין אַ היסטעריק פאַר וועהטאָג אין נערוועזיטעט.

ביינאַכט האָט מען איהם געבראַכט נאָך שפּייז, וועלכע ער האָט אויך נישט געגעסען. ער האָט נישט געקענט איינשלאָפען און איז אַרומגעגאַנגען אין בעט. די טיר איז געווען פערשלאָסען און דאָס האָט איהם ווילד געמאַכט. ער האָט צושמעטערט סיבעט געקלאַפּט זייער שטאַרק און צובראָכען דעם פענסטער, שרייענדיג דערביי מיט ווילדע קולות. דער נאַכט־בעדינער איז אַריינגעלאָפען און היינטער איהם דער „שטאַרקער" משוגענער, אַנאָנגעצונדעט פאַר פּעס, מיט בלוט פאַרגאָסענע אויגען. דער בעדינער האָט איהם אָנגעכאַפּט און אַרויסגעשלעפּט, ווי אַ קינד אויף די הענד. דעם „שטאַרקען" האָט ער געהייסען געהן צוריק שלאָפען, ווייל ער קען אויסקומען אָהן איהם. שפּעטער האָט מען איהם געזאָגט, אז דער „שטאַרקער" וואָלט איהם צובראָכען אַלע ביינער, ווען מען וואָלט איהם נאָר צוגעלאָזען.

דער בעדינער האָט איהם אַ וואַרעמע געטאָן אין דעם „איינזאַמען צימער" — פיר ווענד פון איינגעפּאַקט מיט אַ דיל פון צעמענט און בלויז אַ שמאָלער אַלטער מאַטראַץ. וואו מען האָט איהם אַהין אַריינגעוואָרפען, האָט ער געטאָן בריקען מיט די פויסט אין טיר. שפּעטער האָט ער געבריקעט, ביז ער איז פערמאַטערט געוואָרען און איז איינגעשלאָפען.

אויף מאָרגען האָט מען איהם געבראַכט צום דאָקטאָר, וועלכער האָט איהם אונטערזוכט און געזאָגט:

— איהר האָט גענוג שכל צו פערשטעהן, אז איהר געפינט זיך דאָ פאַר אייער אייגענער טובה וועגען. אום גאָטעס ווילען, שטאַרקט זיך און העלפט אונז אַרויס, ווי ווייט איהר קענט נאָר.

די פערשאלטענע ירושה

(30 גרויסער ראמאן פון ליידענשאַפט ליבע און פערברעכען.

5 גוטערמאַן האָט זיך דערמאָנט, אז די בעפעל־מעכטיגטע פון זינגער'ן זענען די שטיינמאַנס.

עס האָט זיך דערינער פערוואַלט אַ פּרעג צו טאָן ביי אונגערמאַן, ביי לעאָנען הייסט עס, וואָס ער דאַרף צו ערלעדיגען אין די מעבלירטע צימערען.

בעצייטענס האָט ער זיך אָבער געכאַפּט און צו־ריקגעהאַלטען.

עס האָט איהם לרחלומין נישט געשמעקט, אז דזשעיקאָבס זאָל ענטפּלעקען לעאָנען די סודות, וועלכע ער האָט איהם איבערגעגעבען.

א מאָמענט האָט זיך איהם אויסגעוויזען, אז לעאָן, קאָן זיין, ווייסט אפשר, דאָס מעהר איז דעם אַלטען זינגערס טאָכטער.

ער האָט אָבער באַלד אָפּגעטריבען פון זיך דעם דאָזיגען לעכערליכען געדאַנק.

וועגען דעם האָבען געקאָנט וויסען בלויז מאַר־גאַס קאַסטאָ און זיין „פריינד" דזשעיקאָבס, וועלכער איז איצט געווען שטום ווי אַ שטיין, און ס'איז נישט בעוויזען צו גלייבען, אז לעאָן וועט איצט קענען ביי איהם עפּיס אַרויסקריגען ביי זיין איצטיגען מעמד, ווען יענער האָט שוין ערהייד געבראָכען אונטערן טיש.

פּ. און מאָרגען אינדערפריה וועט ער, גוטער־מאַן אָנגעהמען ענערגישע שריט מיטלען.

גוטערמאַן האָט זיך דעריבער שנעל געלאָזט געהן פאַר'ן.

דער דינער אין דעם גרויסען פּאַלאַץ האָט אַריינ־געפיהרט לעאָנען אין דזשעיקאָבס'עס צימער.

אין דעם דאָזיגען צימער איז נאָך געווען שטאַרק שיין באַנזעהן.

לעאָן האָט אַריינגערוקט דעם דינער אין האַנד אַ קליינע מטבע'לה, און ווען יענער איז אַרויס פון צימער, איז ער צוגעגאַנגען צו דעם שלאָפענדיגען דזשעיקאָבס און געסט אַ טרייסעל געטאָן איהם ביי די פּלייצעס.

— העי איהר, כאַפּט זיך אויף!

אלס איינציגען ענטפער אויף זיין וועקען, האָט ער בעקומען עפּיס אַ מין שנאָרען מעקע פון אַ נאָס.

— שטעהט אויף, פאַנ'ע! איך האָב עפּיס מיט אייך צו שמועסען! — האָט לעאָן אַ זאָג געטאָן.

דזשעיקאָבס האָט געעפענט די אויגען, געפרובּט זיך אויפשטעלען און, אַ קלאַפּ־שענדיג זיך מיטן קאָפּ אָן טיש, איז ער אַ ביסעל צו זיך געקומען.

— האַללאָ! — האָט ער אַ שמייכעל געטאָן און פּלוצים אָנגעהויבען צו זינגען איינ'ן שנאַפּס־קאַל אַ ליד.

אז ער האָט אָפּגעזונגען אַ סטראָפע, האָט ער איינגעגלאָצט אַ פּאָר אויגען אויף לעאָנען. אוי נאָך אַ קורצען ישוב זיך, האָט ער פערוואונדערט אַ זאָג געטאָן:

— איהר האָט זיך מיר עפּיס מאָדנע געענדערט!... איהר האָט איצט אינגאַנצען אַנ'אַנדער פּנים, הער גוטערמאַן!... איבעריגענס, וויל איך איצט זיין נאָך שלאָפען... און וועגען דעם אַלטען זינגער וועלען מיר נאָך קענען מאָרגען אינדערפריה אַ שמועס טאָן!...

און — ער האָט ווידער אָנגעהויבען צו שנאַרכען.

לעאָן האָט זיך פערטראַכטענדיג געגלעט דעם פּנים:

„הייסט עס — האָט ער געטראַכט — אז דער הער־שטערמאַן איז דאָ געווען... און — וואָס וויכטיגער:

דער שפּעטער קאָן זינגערס ירושה, וועלכער איז פערפאַלען געוואָרען אין דרום־אַפריקאַ... ווייזט אויס, הייסט עס, אז דזשעיקאָבס האָט עפּיס געוואוסט וועגען דער ירושה פון זינגער'ן און וועגען דעם בויער פּנים „גוטער־מאַן־הויז". ווי־אַזוי איז אָבער אין דעם ענין פערמישט גוטערמאַן גופא?"...

אַלענפאַלס, דערגייען עפּיס ביי דזשעיקאָבס'ן אין דעם איצטיגען מאָמענט איז געווען אוממעגליך...

מחמת דעם האָט לעאָן געמאַכט אַ ביסעל באַפּקע און אָנגעשריבען צו דזשעיקאָבס'ן אַ פּאָר ווערטער:

„טייערער הער דזשעיקאָבס!! אויב איהר וועט זיך מטריח זיין און קומען אינדערפריה אין'ם אדוואָקאַטען־ביוראָ פון די שטיינמאַנס, וועט איהר קאָנען בעקומען געוויסע אינפאָרמאַציעס, וואָס וועלען פאַר אייך זיין זעהר וויכטיג".

דעם דאָזיגען בריוועל האָט לעאָן איבערגעלאָזט דעם דינער צו איבערגעבען דזשעיקאָבס'ן.

ווען לעאָן איז צוריקגעקומען צו זיך אהיים, האָט ער שוין געהאַט די איבערצייגונג, אז די „דריי מאָד־פּעס" זענען פערמישט אין די אומגעלומפּערישע מעשה־דערייען פון דעם „גוטערמאַן־הויז".

ער האָט בלויז נישט געוואוסט, ווי לאָגיש צו צוזאַמענצובינדען די רינגען פון דער קייט געשעהענישען.

קאפיטעל צוועלף

אינדערפריה

לעאָנען האָט זיך אויסגעוויזען, אז עס וועט איהם נישט שטייען קיין געדולד צו דערוואַרטען זיך אויף דעם מאָמענט, ווען דזשעיקאָבס וועט קומען נאָך אויס־קלערונגען מכוח דער זינגער־ירושה, און — בּ'מכו דערביי זאָגען — אז לעאָן האָט טאַקי נישט געדאַרט דעם פערגעניגען צו שמועסען מיטן דזשעיקאָבס'עס מיס־טער דזשעיקאָבס.

אין יענעם אינדערפריה, ווען מען האָט אָפּגעזאָגט דזשעיקאָבס'ן אין דעם קאָנטאָר פון די שטיינמאַנ'ס איז מען, ווי שטענדיג געקומען צו דער אַרבייט אין'ם „גוטערמאַן־הויז".

דאָס פערלאָזטע הויז האָט אַדער געשראָקען ...

דער אויסערגעוועהנליכער שטילקייט.

עס האָט זיך אויסגעוויזען, ווי דער ריזיגער בנין וואָלט געשטאַנען אין דער מדבר, און עפּיס שאַטענס און געשפּענסטער שפּאַצירען אַרום איבער זיינע פינס־טערע שטאָקען און לאַנגע קאָרידאָרען.

דאָס הויז איז פּאַקטיש אויף אַ העלפט געווען פוסט:

פון כמעט אַלע קאָנטאָרען האָט מען זיך אַרויס־געצויגען.

דער פּרעכטיגער קינא־לאָקאַל איז געווען געשלאָסען, נישט־קעקענדיג, וואָס ער האָט דיספּאָנירט מיט גרעסטען שלאַגער־בילד פּנים סעזאָן.

גוטערמאַן, ווי שטענדיג אַ וואַכיגער און אַ שווייג־זאַמער, האָט עפּיס פערהייעט אין זיך אַ געוויסען פּלאַן.

מעהר איז אריין אין קאָנטאָר, אַראָפּגענומען דעם הוט און דעם מאַנטעל, און ערשט דאַן האָט די בע־מערקט, אז דורך דער טיר פון זיין קאַבּינעט, קוקט אויף איהר גוטערמאַן.

— גוט־מאָרגען, פריילין מערי! — האָט ער זיך אָפּגערופען.

ער האָט געוואָרפען נאָך אַ פליקען בליק אויף איהר, און ערשט איצט זיך איבערצייגט, אז די אויגען וואָנדערליך שעהנ...

זי איז איהם געפאַלען — „די דאָזיגע הויכע, שלאַנקע ברונעטקע מיט די וואַרימע אויגען און צאַר־טען מויל".

אזוי האָט דזשעיקאָבס געשילדערט די אַרימע ליזע זינגער — די פרוי, וואָס איז בעשאַפען געוואָרען נאָר צו ליבע, און וועלכע האָט אַליין מקריב געווען צוליב ליבע.

— איך האָב עפּיס אייך צו זאָגען, פריילין מערי... זייט אַזוי גוט, און קומט אַריין צו מיר אויף אַ מינוט.

מערי איז אַריין אין קאַבּינעט.

איהר האָט זיך אויסגעדוכט, אז איהר שעף איז געווען פון עפּיס צעדרודערט.

— איהר האָט שטאַרק מורא פאַר די מערי'ע, וואָס האָבען דאָ געבאַלעבאַטעוועט? — האָט ער אַ פרעג געטאָן.

(פאָרטזעצונג קומט)

א. ניעוויעראוו.

הונגער

(א געשיכטע פון קינדער-לעבען אין רוסלאנד)

.3

סעריאזשא האט געעפענט די אויגען, קוקט און דערקענט נישט. מישקא האט איהם א ציה געטון פאר א האנד.

— וואס שלאפסטו? כ'האב דיך קוים אויפגע־זוכט, וואס ביזטו אנטלאפען פון דארט?

— כ'האב מורא געהאט.

— אקס! ווען איך זוך דיך נישט אויף וואלסטו דא געבליבען אליין, א ווארט דארף זיין א ווארט.

א בעליידיגטער האט סעריאזשע גענומען ריי־בען די אויגען, און די אויבערשטע ליפ, די נאז איז פול געווען מיט געוויין.

— נו, וויין נישט, גוט נו, וויין נישט. נאכ־אמאל טו עס נישט, געכאפט א דרעמעל?

— ס'הונגערט מיך.

מישקא'ן האט אויך געהונגערט, ער האט מיט די צונג בעלעקט די ליפען און געטראכט:

— א צרה אויף מיין קאפ.

און געזאגט האט ער הויך:

— וואס פאר א מענש ביזטו, סעריאזשע, אז דו קענסט קיין זאך נישט איבערטראגען, וואו וועל איך איצט נעהמען ברויט? מיר וועלען קומען קיין טאשקענט, וועלען מיר זיך אנעסען, וואס וועט אויס קומען אויף דיין חלק? א קריש. מיינסט טאקע, עס איז מיר א שאד.

און אין זעקעל ביי איהם ליגט א שטיקעל ברויט, — ער וויל עס בעהאלטען, עס איז א רח־מנות אויפ'ן חבר און אויף זיך איז ס'רחמנות נאך גרעסער, ער מישקא, איז דאך דער איינגייסער, דער ארומלויפער דארף ער מעהר עסען ער האט א־רויסגענומען ס'שטיקעל ברויט, אפגעבראכען א קריש.

— נא, וועסט מיר אפגעבען, איצט קומט מיר שוין ביי דיר צוויי שטיקלעך, און וואו איז דיין זעקעל? און די לאפטשעס וואו זענען?

— כ'האב זיי איבערגעלאזט ביים ביידעל.

— נאר איינער! און וואס וועסטו אריינלעגען ס'ברויט?

סעריאזשע האט זיך אויסגעדריעהט:

— איך וועל נישט פאהרען קיין טאשקענט.

— פארוואס?

— ס'איז צו ווייט־

— און ווי נאך וועסטו איצט אהיימגעהן?

— כ'וועל זיך איצט ווי עס איז דערשלעפען.

— געה, געה! און חברים, וואס האבען חרטה האב איך נישט ליב, דא פאהרסטו און דא פאהר־סטו נישט־

זיי האבען לאנג געשוויגען.

איינער האט געשריען פון שלאף!

— אוועק! אוועק! אונזער באהן איז אוועק!

דערביי האט א פויער מיט א צעכאטעלטען קאפ זיך אויפגעהויבען, געזעדט צו א צווייטען:

— אלע וועלען מיר דא אוועקשטארבען פון הונגער. געשוואלען ביי מיר די פיס.

מישקא האט פאר זיך געזעהען דעם ווייטען טאשקענט, און די צוויי זעק מיט שטיקלעך ברויט, אין איין זאק — ווייס ברויט, אין צווייטען — שווארץ, אין דריטען — א צעהן פונט ווייץ, גרויסע קערנדלעך, צום זייען מישקאס מאמע וויינט פון פריידל:

— מישא, מישא! וואס פאר א טייערער זוהן דו ביסט ביי מיר! שלעפסט איינער אליין דעם גאנצען עול! שפאר זיך צו אביסעל, שלאף. און איהר, קינדער, זייט רוהיג.

מישקא האט געעפענט די אויגען, וואס זעהען גארנישט, זיי צוריק פערמאכט.

דאכט זיך, מען שפרייזט איבער'ן דאך; דאכט זיך, א רעגען געהט, לאז זיך טונוואסעס וויל, ער, מישקא, איז שלעפעריג איבער איהם אנ'עפעל־בוים. אנ'עפעל, צוויי פויסטען די גרויס, איז א פאל געטון איהם גלייך אין פנים אריין. מישקא פוילט זיך אויסצודרעהען, פוילט זיך אויפצוהוי־בען דעם עפעל.

— לאזט מיך שלאפען.

סעריאזשע זאיז פאסקודנע אין מויל, ער האט אויפגעגעסען דאס קריש ברויט און האט דעם הונ־גער נאך מעהר צורייצט. ער האט ארומגעלעקט ס'מויל מיט דער צונג און אנגעהויבען בייסען די נעגעל, די קישקעס בלאזען זיך, צעשפילען זיך, וועלען צעשפארען דעם בויך, ער האט א קוק גע־טון — מישקא שלאפט, האט ער אנגעהויבען א־רומצוטאפען מישקאס פעקעל.

— האט ער אמאל נישט בעהאלטען א שטיקעל ברויט?

ער האט אנגעטאפט דאס טעפעל, געטראכט:

— ברויט!

ער האט זיך דערפרעהט און זיך דערשראקען:

— מישקא וועט זיך אויפכאפען! מעגליך ער וועט אנשלאגען, מעגליך ער וועט זאגען: („ווי שעהמסטו זיך נישט? איך האב גערעכענט דו ביזט אנ'עהרליכער חבר און מיט אמאל ביזטו גאר א זשוליק!"

סעריאזשע האלט מישקאס טעפעל, וואס ליגט אין זעקעל און דער קאפ ווערט ביי איהם שווערער:

— און אז איך וועל ס'גאנצע ברויט נישט אויפעסען?

— אלק איינס א זינד!

— איך טו עס דען מיט א כיוון? איך וויל עסען.

— נעהם, נעהם, אויב דו האסט נישט מורא.

די געדאנקען ביי סעריאזשען האבען זיך צע־פלאנטערט, צי זאל ער נעהמען, צי זאל ער נישט און עסען ווילט זיך, און עס איז א בושה פאר'ן חבר.

עס איז אנגעפאלען א שווערער שלאף, גע־שפארט סעריאזשקעס קעפעל צו דער ערד, געוויגט דעם קינדישען גוף.

— שלאף!

לאנג האט סעריאזשקע מלחמה געהאלטען מיט דעם שווערען שלאף, ער האט געעפענט די אויגען, געשאקלט מיט'ן קאפ, פעסט געהאלטען אין דער האנד דאס טעפעל, וואס איז געלעגען אין זאק.

— אוי, עסען עס ווילט זיך עסען...

— שלאף! מארגען וועסטו זיך אנעסען...

דער שווערער שלאף האט סוף כל סוף אוועק־געלעגט סעריאזשקעס קאפ נעבען מישקאס פיס, אין מויל איז געווארען ווארים, דער הונגער האט אויפגעהערט נאגען א ליב קול האט איהם איינגע־רוימט אין ביידע אויערען:

— מען טאר נישט גנב'ן לייד אביסעלע.

(סוף).

יודיש: א. פען.

די שטאטישע האלב-קאלאניעס

(מ) די שטאטישע האלב-קאלאניעס וואס דער מאגיסטראט האט היי יאהר איינגעארדענט אין פארק פון 3. מאי האבען בעזוכט 6250 קינדער אין צוויי טורנוסען. די קינדער האבען פערבראכט אונטער דער אויפזיכט פון א פינף-פערזאנאל פון 8 פריה ביז 4 נאכמיטאג און פלעגען בעקומען פרישטיק, מיטאג און אוונדברויט. די קינדער פון די עקען שטאט זענען אויף טראמוואיען געפיהרט געווארען צום און פון פארק.

„טאג און נאכט" פון ש. אנ-סקי

ביי די ווילנער אין פילהארמאניע

(אנפ. מ. מזאה)

„טאג און נאכט" איז א דראמע פון חסידיש-רבישען לעבען, געבויט אויף פאלקלאריסטישען מאטעריאל און פונקט ווי אין „דבוק" איז דא אויך דאס רעאלע און נישט רעאלע צונויפגעוואקסען ווי בלוט מיט פלייש.

אין „טאג און נאכט" ענטפלעקט זיך פאר אונז דער טראגישער גראנגעל פון טאפלמענט דעם צדיק.

עס צייכנען זיך אויס מיט זייער שפילען: מרים ארלעסקא, אלס מרים, יעקב ווייסליץ—ר' דן, יוסף קאמען — חנניה, שמחה נאטאן 1-טער חסיד. און נעמי נאטאן — רביצין.

מארגען, פרייטאג, ווערט געשפילט „קדוש השם שלום אש'ס.

אין די פראפעסיאנעלע פאראייגען בזשעזשי-נער 5 און אין קולטור-אמט ווסכאדניא 70 ווערען ארויסגעגעבען פאר מיטגלידער בילעטען צו הנחה-פרייזען.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, דעם 11 סעפטעמבער

11.58 צייט-סיגנאל פון ווארשא און העינאל פון מאר-יאצקען טורעם אין קראקא. 12.05 גראמאפ.-פליטן. 13.15 טאג-פראגראם, קינא- און טעאטער-רעפער-טואר. 15.50 פארלעזונג. 16.15 גראמאפאן פליטען. 17.00 קאמוניקאט פון דער ליגע פון לופט-פערטיידיגונג. 17.15 פידעל-דועט. 18.15 רעפעראט פון הינטער די פילם-קוליסען. 18.40 צווישען ביכער-איבערזיכט. 19.00 פערשידענעס. 19.20 פאכט-קעסטעל. 19.35 גראמאפאן-פליטען. 19.45 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קא-מער, פראגראם אויף מארגען, קאמוניקאטען, צייט-סיגנאל פון ווארשא. 20.00 ראדיא-זשורנאל. 20.15 איבערטראגען אויסגעפיהרט דורכ'ן ארקעסטער פון לאדזער ראדיא. 21.30 אודיציע פון ווילנא. 22.1 קאמוניקאטען און טאנץ-מוזיק.

21-טע מלוכה-לאטעריע

5-טע קלאס, 2-טער טאג

15000 46100 82158.
10000 131194.
5000 33042 36414 70090 96697 99496 158518.

3000 135905 162944
2000 4370 123459 189446
1000 29326 34391 44113 63290 82678 83685 88793 112819 166830 168440 168696 172477.

600 n - ry: 2670 13292 18776 20644 27219 30607 67563 73593 83969 90826 93459 96420 105976 113615 120068 138157 153989 155872 165392 179261 182368 183828 184631 186968 187117 195113 196236 197252.

500 582 6284 8939 10677 13394 14140 14556 15315 18758 19743 24148 35762 36120 37953 39373 39971 46356 46516 47366 47390 48040 48994 50854 51126 51467 57137 59571 60396 61331 66542 68974 74955 75843 78922 81186 81492 89482 93212 97541 98212 102462 105410 106534 106763 114195 114320 119963 123133 128263 133841 140985 145004 147524 151395 152883 155151 156474 157019 160473 165498 166386 169933 170607 172646 184068 188865 193109 196884 197855 202075 207500 208893 209511 21709.

97 248 411 517 697 885 962 1111 39 361 489 712 67 947 57 2410 13 556 746 889 979 3376 404 529 48 746 4622 96 706 843 5017 159 74 289 349 483 553 688 743 46 854 6184 296 304 18 685 700 51 821 979 7195 597 759 84 818 942 8071 189 373 9157 336 609 73 791 813 20 37 965.

10020 53 61 166 205 627 831 36 90 996 11007 190 201 303 626 30 826 936 12178 252 315 719 91 930 45 13027 131 72 79 90 484 587 801 43 14029 521 638 54 71 934 49 53 15174 496 622 800 16054 198 210 571 17018 118 66 607 758 877 18287 317 50 541 823 66 925 19016 86 89 534 634.

20072 98 194 304 632 73 21104 69 552 61 768 78 804 84 22082 165 80 446 585 731 36 23051 322 99 469 674 744 49 54 887 24005 72 183 489 850.

25533 26176 279 97 394 476 517 45 71 27453 28093 117 346 638 84 777 29093 308 39 63 773.

30010 92 384 541 752 935 76 31237 383 873 932 32230 330 86 469 546 606 92 872 99 33224 302 437 536 797 845 88 34020 130 348 442 60 612 767 820 55 3514 5215 565 664 817 72 36166 337 692 769 836 55 37333 91 824 992 33063 383 456 609 45 741 802 68 39318 65 604 66 730 49 974.

40300 545 862 92 909 41081 215 379 527 57 739 55 98 854 909 42026 29 167 250 356 405 833 950 43324 33 63 559 62 615 733 44145 75 569 755 854 81 82 45152 306 66 504 15 601 727 805 7 46076 167 432 97 673 734 914 47059 104 33 291 405 551 686 709 811 75 48132 227 399 456 538 651 789 896 49201 10 31 373 672 873.

50150 255 351 79 796 930 51118 270 435 556 800 52830 904 43 53151 297 764 82 91 54063 121 315 21 962 55260 427 514 672 896 945 91 56085 135 660 825 49 986 57153 656 789 862 947 58064 127 246 327 34 652 721 35 879 59050 82 328 442 98 809.

60024 65 232 44 615 712 834 54 55 947 61021 547 735 62152 310 482 83 606 905 63012 195 269 458 578 975 64040 99 100 598 750 817 65169 628 66049 454 817 937 67152 286 232 558 62 655 749 847 954 61 68529 732 800 69010 71 359 79 589 753.

70006 111 362 82 650 922 71322 514 65 763 889 947 72050 143 431 43 76 610 750 62 73093 99 106 219 349 737 822 74169 300 27 42 498 555 87 681 918.

75098 106 174 447 629 837 76170 378 590 998 77153 387 452 658 708 815 820 951 78092 106 326 898 944 79055 167 217 245 305 501 922 80063 338 692 806 52 76 985 81048 194 261 67 619 91 920 94 82043 64 283 465 634 810 25 44 83052 254 64 340 622 701 988 84161 275 638 761 890 97 85126 86 324 606 46 857 907 86058 190 862 954 87115 90 214 54 723 832 907 88035 70 370 532 61 718 910 21 89000 97 877 910 90070 227 439 968 91115 65 327 95 788 902 80 92282 89 524 550 605 758 93304 993 94126 339 92 559 845 964 95068 383 492 598 707 826 96123 35 80 351 513 86 97013 14 581 620 79 970 98088 636 92 733 814 99149 57 89 398 501 37 604 754.

100063 231 360 440 512 816 904 905 101031 44 255 396 634 102019 48 307 535 554 573 600 809 103101 160 179 265 731 804 934 104066 75 446 652 824 925 995 105076 462 750 994 106138 303 318 344 828 838 107034 71 81 87 159 399 795 108002 131 826 939 110208 535 662 677 897 111131 375 496 504 158 637 879 109098 209 272 308 347 488 609 751 541 568 693 112073 176 178 531 785 829 864 113162 207 247 491 114014 53 189 338 339 382 509 510 639 698 714 825 934 115273 550 576 586 670 715 116117 274 339 789 798 834 851 117022 271 307 426 454 623 629 634 655 968 989 990 118156 200 622 878 889 119189 267 555 593 653 968 120133 199 336 506 620 622 911 121009 10 358 677 122493 795 908 123087 92 315 456 545 783 883 124095 107 500 626 780 969.

125024 41 214 90 448 655 733 126079 124 584 943 127403 58 746 836 76 98 128127 28 30 205 13 530 78 700 129240 402 551 606 771 821 35 952 130015 107 77 340 401 595 993 131217 313 571 82 773 823 913 132157 201 339 438 529 803 49 133039 99 269 302 63 454 56 600 134136 294 312 629 135007 23 37 60 105 251 319 466 69 73 555 723 31 874 76 990 136067 353 406 699 137564 703 138094 191 243 60 90 379 716 39 85 877 944 139113 18 296 600 14 57 140074 109 734 141199 339 545 55 679 704 851 99 142120 68 494 517 35 62 808 21 143134 506 712 51 843 144036 163 437 45 572 606 713 94 815 68 969 145333 93 423 91 557 640 721 146215 496 676 944 68 157039 239 305 16 527 790 148028 128 69 283 93 389 580 149095 293 433 596 648 76 703 94 954.

150071 127 94 343 426 693 710 15 151022 297 99 502 95 840 64 914 152853 153350 503 665 99 887 949 154102 202 324 657 769 818 155153 429 909 156026 57 352 595 688 806 948 157124 217 93 98 680 997 158723 159061 270 73 336 457 544 70 612 979.

160061 171 382 704 19 43 44 925 28 95 161009 70 140 418 44 675 825 971 162107 77 349 829 163472 98 547 604 716 805 164443 878 165148 270 938 166082 90 144 79 280 543 67 661 67 72 835 44 167042 61 72 835 44 167042 61 72 104 13 526 702 71 88 99 168144 452 632 62 963 169100 540 656 726 92.

170008 113 251 80 699 730 55 862 71 171563 679 784 820 78 945 172013 173 234 595 736 927 173074 125 89 221 304 504 731 935 174001 115 291 366 85 511 895.

175086 536 176721 900 957 177146 48 88 359 178205 50 77 466 179003 299 338 432 536 764 889 900 40 180105 51 203 409 511 818 919 181005 162 409 26 78 625 947 66 94 182024 480 89 945 183027 104 99 301 43 77 569 792 864 924 38 54 184062 161 270 444 541 42 652 722 801 185006 17 211 12 373 481 186014 142 367 522 664 187063 131 254 319 500 1 75 621 821 920 188218 35 328 32 59 421 35 589 726 189019 83 160 83 333 67 497 505 687 846 88 190041 67 312 442 544 616 901 66 191175 501 63 605 92 920 24 192244 378 408 35 54 547 700 53 831 64 193248 59 329 19405 318 454 577 747 927 195286 89 876 886 196270 440 543 836 197275 456 554 198087 255 326 439 199331 561 84 908 60.

200037 92 105 208 300 639 986 92 201188 286 453 63 591 785 202249 733 865 92 203065 159 260 688 794 880 989 204030 437 816 205014 244 346 85 424 25 993 206145 244 466 584 760 839 89 943 207012 165 272 903 56 77 208486 986 209165 361 409 577 637 741 812 21 935 998.

II

15000 100924.
10000 9854.
3000 28496 73371 153314 177983.
2000 3775 28078 146796 154097 158391 204372.
1000 21585 37520 68496 75825 76683 88789 167589 183140.

600 1279 1416 5116 44028 55628 60903 65799 79638 90958 92665 102292 106017 106761 138618 144666 158685 171469 189668 193968 194199 198340.

600 11927 18027 18772 21363 21757 22210 23758 27601 29060 29886 30229 47859 49970 53889 56032 60432 61363 65486 70815 74944 75738 76351 80058 80668 82760 83145 95198 96716 100064 103690 104040 105139 115325 116056 116345 120157 127478 127920 134967 138832 138454 140640 144594 146922 150448 150862 152556 153137 153496 154362 155337 158558 159510 164844 166113 167910 168947 171607 171655 175453 176643 182738 185213 186299 187345 187878 190526 196076 197508 197774 200546 202269 204374 20/717 206349 208067.

פולע טאבעלע פון די געווינסן פון דער 21 - טער מלוכה לאטעריע וועלע זיין יעדען טאג אין נייעם פאלקסבלאט

02 312 497 653 59 723 983 1170 1241 91 537 750 75 875 2098 127 268 301 403 590 655 720 87 88 3015 91 221 599 602 761 75 1406 10 47 236 339 480 724 41 99 952 5059 87 226 83 499 566 673 843 6495 760 950 7148 317 25 29 487 666 711 8286 341 635 701 2 13 9009 159 292 948.

10058 81 130 315 22 580 678 929 11188 260 91 528 952 12310 68 522 60 89 666 71 94 737 28 892 946 98 13107 648 916 58 62 14088 103 55 211 300 4 413 935 15160 307 28 427 538 68 754 16116 89 296 403 52 955 17295 419 18012 125 546 66 909 19103 245 170 92 820.

20182 414 21327 543 72 642 700 841 939 22260 330 458 724 833 958 23048 71 242 573 24097 332 431 78 646 809.

25030 269 71 357 418 506 84 738 86 90 806 26032 96 494 828 27522 642 869 28129 99 282 322 47 61 499 559 673 909 17 29183 271 457 918 966 99 30174 313 745 806 79 99 31822 32098 616 772 819 993 33271 407 589 706 819 941 34040 947 92 35274 582 652 60 711 36217 649 903 83 96 37078 95 227 382 733 877 38081 230 81 97 566 68 726 41 892 39490 592 692 898 40206 478 528 603 41084 220 352 92 432 554 649 735 999 42184 224 387 43086 194 394 95 489 563 44146 211 42 405 531 615 61 78 947 45705 24 56 46322 539 606 796 47054 152 295 424 804 17 48059 124 206 423 662 817 930 49074 78 95 319 91 400 561 642 948 62.

50017 39 113 241 368 417 778 866 51311 52316 453 621 954 53122 481 522 608 811 823 891 979 54031 77 568 898 555181 388 398 408 549 629 781 810 825 56146 195 562 698 937 966 981 991 57050 113 224 374 413 557 727 741 858 58525 662 726 823 59206 261 270 395 793 803 849 983 60255 546 798 939 61046 64 61261 266 599 693 701 836 857 62200 294 377 698 63488 656 64053 189 205 209 283 464 563 611 767 994 65356 580 876 918 66212 398 656 689 839 867 67384 579 946 68326 391 623 996 69129 202 269 604 70034 598 621 698 865 71373 395 598 612 647 72565 572 73637 335 74177 241 751 778 793 946 959.

75283 313 493 555 608 19 76075 363 671 878 82 77040 81 86206 41 663 726 883 906 30 46 78021 453 605 902 79049 228 87 719 880.

80158 256 378 901 41 81156 234 82054 384 502 839 43 83208 420 777 81 865 84263 86 85408 623 86355 772 917 36 37 87024 135 442 57 88157 905 89074 376 79 507 64 647 714 968.

90043 299 364 508 64 89 857 91157 215 321 739 92385 982 98 93647 794 96 846 946 94111 349 445 718 806 95094 630 68 78 80 884 929 96032 176 398 549 85 652 735 97025 345 88 549 675 899 98168 363 434 585 628 88732 99111 277 421 552 681 788 810.

100068 173 612 735 867 951 101272 416 567 68 605 17 64 102010 209 334 411 679 833 969 103025 292 463 65 886 104008 86 96 312 475 607 83 762 931 105055 245 678 89 764 69 833 80 106075 325 72 472 99 582 87 603 718 107032 380 86 409 97 508 750 97 852 76 973 108179 381 432 520 29 629 109226 74 365 445 803 11 980.

110023 337 46 448 567 776 90 921 111633 779 927 112197 438 85 675 794 915 113194 253 374 427 75 613 27 24 801 20 54 114009 89 104 47 90 359 518 610 74 78 779 88 815 978 91 115120 208 327 38 425 884 116123 238 331 504 31 752 821 909 96 117316 662 118261 507 42 66 764 119104 216 518 607 99 916 48.

120412 49 567 88 612 957 94 121034 428 36 57 58 750 122200 333 753 123017 126 378 561 682 52 76 718 898 124011 139 267 326 436 923 40.

120022 61 171 233 86 399 485 515 126137 68 381 127135 201 641 46 80 128165 222 62 519 65 73 638 66 792 851 63 129194 202 19 421 43 623 752 876 963.

130003 158 237 67 68 311 758 924 39 41 131115 264 71 557 620 29 72 941 61 132305 86 467 133093 122 511 23 818 134117 213 22 416 515 717 68 86 319 915 135339 428 701 136667 85 807 137298 318 530 701 16 304 138052 320 558 611 90 869 129207 62 538 644.

140075 101 38 68 293 336 141021 583 740 142042 70 152 577 783 916 143032 284 675 797 144048 112 44 544 609 745 977 145024 418 829 146063 178 291 477 803 95 147009 113 74 208 361 463 618 35 719 148265 459 605 734 53 919 149305 97 675 774.

150323 47 425 546 90 648 99 897 916 69 151121 98 384 510 693 814 152267 93 407 39 557 624 829 45 54 153401 65 67 574 77 992 154075 638 81 840 155446 565 833 980 156022 150 351 438 636 907 17 54 157018 119 343 845 158343 506 30 53 606 21 788 876 929 159074 303 18 551 661 799 805 53 58 160142 480 645 739 874 161533 711 70 967 162067 126 99 218 59 359 453 780 942 46 163348 98 728 821 164417 42 552 783 88 165408 635 166038 145 291 332 451 617 829 908 47 167410 95 551 86 950 168000 30 104 28 383 847 901 169031 407 21 170048 382 98 533 842 171035 86 140 208 80 853 172357 585 600 39 729 800 43 47 173100 23 459 794 854 174112 685 772 995.

175089 139 58 580 644 889 176041 215 358 414 567 177005 81 196 667 84 97 178212 577 613 826 179060 262 309 39 429 41 576 673 965.

180057 93 117 73 344 75 486 181102 48 376 87 415 857 63 182076 189 335 667 700 7 903 183274 331 61 479 539 601 184267 329 745 185061 65 163 226 74 312 663 825 987 97 186093 189 595 689 989 999 187013 20 142 81 188112 256 688 875 189005 516 704 17.

190060 297 331 646 792 864 191059 65 499 753 840 965 192148 305 441 193078 196 599 760 194120 297 423 27 50 623 763 195148 255 70 90 493 530 196082 162 414 541 66 631 72 83 859 197136 240 486 516 632 80 747 198377 95 964 96 190018 136 274 461 552 602 823 92 681 788 810.

200159 296 320 91 655 783 856 201089 91 136 47 280 301 63 528 607 776 202039 126 405 500 826 931 203121 393 444 564 91 204049 86 124 286 423 595 737 853 615 711 926 207035 178 218 21 337 76 205006 140 599 649 829 106051 351 420 582 639 944 208007 91 457 513 39 48 692 700 828 71 209073 273 623 27 777 79 949

קלאַנג-פילם-טעאַטער
„MIMOZA“
ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאלגענדע טעג
ערעפנונג פון ווינטער-סעזאָן!
זינגענדער ליץ
אין דער הויפטראָלע דער קעניג פון די מאַסן
AL JOLSON
זעכסטע פרעמיערע: „פערשאַלטענער טייך“
מיט Richard Barthelmess אין דער הויפטראָלע.

וועכנעריז כירורגישע קליניק
„SANATO“
אגראדאווא 10 טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס
ערצטליכע אויפזיכט
איבער דער מוטער און קינד.
פרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלע.
200 זל.

צנים פחים בדרך עקש.
שומר נפשו ירחק מהם.
תקעו בחודש שופר. בכסה ליום
חגנו. כי חוק לישראל הוא
משפט.
איבער דעם זאָלסט קומען אין דער אַלטער בעוו.
ד׳עכטסקאנסולענטע-ביורא פון ה׳
מאַנעלאַ, פיעטריקאווער 17
זאַכאָדניאַ 52) טעל. 148-79
וואו עס ווערט שנעל און פינקטליך ערלעדיגט,
געוויסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס
ציווילע, קאַרנע, האנדלאווע, אפע-
לאציעס, אדוואלאַניעס, קלאַוזולעס,
זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט
אין פוילען, וועגען דירות אין אורזשאָנד
ראַזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע
שפּראַכען. **בעמערקונג:** קלאַוזולעס
און זאַבעזפּיעטשעניעס ווערען ער-
לעדיגט במשך פון 24 שעה.
מיט אַכטונג **ד. מאַנעלאַ,**
פעטריקאווער 17.

ס׳איז א גוטער סימן
צום נייען יאהר. ווען דער בעל-הבית׳טע
האָט זיך דאָס געבעקס גוט איינגעגעבען.
מיט צערעס געראָט עס שטענדיג!
צערעס 100 %.

קאַקאָס-פעטס ווערט פון אנהויב ביז׳ן סוף אויסגעארבייט
אונטער דער שטרענגסטער השגחה פון הרה״ג ר׳ שמחה
פרענקעל מסקאָווינא און קען דריבער געברויכט ווערען
צו אלערליי שפּייזען אפילו

למהדרין מן המהדרין.
פערלאַנגט אויסדריקליך נור
„צערעס“ מיט א הכשר-
שטעמפעל. און נעמט ניט אָן
קיין מינדערווערטיגע, אונבע-
קאנטע פאבריקאטען.

DR. MED.
S. Heinrich
פאמארסקאַ 10, טעל. 147-67
צוריקגעקעהרט
ספעצ. פאַר קינדער- און אינערליכע קראַנקהייטען
קוואַרץ-לאַמפען, ליכט בעדער, דיאַטערמיע
עמפפאַנגס-שעה׳ן פון 12—2 און פון 4—7 נאָכמ.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

---

1 טויז
וואונש-
קאַרטען
נור **60** גר.
געדרוקט מיט דעם נאָמען
און שעהנסטען אויסוואַל
פּיעטריקאָווער 34
אין הויף דרוקעריי און
סטעמפעל-פאַבריק
מ. ארבאך

Dr. Z. Rakowski
ספ. פאַר אוירען-, נאז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.
9 קאנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 127-81.
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן
אין לעטשניצע נאַרוטאָוויטשאַ 17 פון 10—11 און פון 2—5.

Dr. med.
A. Landkof
פאלודניאָווא 15
טעל. 138-34
אינערליכע און קינדער-
קראַנקהייטען
צוריקגעקערט
נעמט אָן פון 3-2 און 8-7

Dr. HERSZFINKIEL
Zawadzka 15, tel. 111-87
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
צוריקגעקומען
אין נעמט אָן פון 8—9½ און פון 3—5 נאָכמ.

Dr. med.
W. Eychner
נינעקאלאָג אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 72—134
נעמט אָן פון 2—3 נאָכמ.
און פון 7½—9 אווענד.

Dr. med. **J. Lubicz**
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען.
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גליעדער
איינענע פראַצאווניע פון וועמליכע אָרטאָפּעדישע
אַפּאַראַטען, ווי: קלאַדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע
רעקעטען א. א. וו. נעמט אָן פון 2,30 ביז 4,30 נאָכמ.

אַנ׳איינגעפיהרטע
שטאַפּעריי
נעהמט אָן אַלע ארט
סחורות צו שטאָפען
49 פאַנסקאַ 49
פערצאַוויטש.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפער און הויט-
קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8—10 פאַרמ. 1—3 און פון 5—9 אָוו
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמ.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

עס ווערט געזוכט
א יונגע
צו אַרבייטען צוזאַמען
אין א סוויטער-פאַבריק
ביי **איבעשיץ**
פאַמאַרסקאַ 25. 8478

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
זשוזשווסקיער 11, טעלעפאָן 3763
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָווענד.

ד״ר אימיך נאָז, האַלז, אוירען ק׳	4½—3½
ד״ר קערשנער קינדער-קראַנקה.	9-11 3-4½
ד״ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטן	12—2
ד״ר ביבערגאַל הויט און וענער.קר.	11½—12½
ד״ר שטירנעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד״ר נאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	12½—1½
ד״ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	2—5
ד״ר שפּרלאָווסקי פרויען- און געבורטס-הילף	3½—4½

פּסיכאָ-טעראַפּיע, ווארטף-שטערונגען ווי שטאַמלען א.
ווי פּאָקען-שמעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַל אינ-
שפּריצונגען, מאַסאַושען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַצ. אויף
פּערולינג ווייזען אין שטאַט. אין לאַבאָראַטאָרים ווערען
אנגענומען אַלע ארט אנאַליזען, אויך פלעגמע און בלוט
אימפונגען געגען שקאַרלאַטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
א רענטגען-אינסטיטוט.

ד״ר לאָזשינסקי-סטאָראָפאָלסקאַ
צאָהן-ערצט 10—1, 3—6
קינסטליכע ציין, קראָנען, פּלאָמבען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

כ׳קויף און פערקויף
מעבעל
וואָנעס, פעלצען, נייה-מאַשינען, שרייב-מאַשינען,
גאַרדעראָבען, סאַמאָווארען א. ז. וו.
און צאָהל די העכסטע פרייזען
א. וויצמאַן, נאַרוטאָוויטשאַ 19
טעלעפאָן: 191-00 אין מעבעל-געוועלב
(פּריוואַט-וואוינונג: שענקיעוויטשאַ 29)
ביי מיר איז שטענדיג דאָ פערשידענע געניצטע
מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

טווערט געזוכט
אנ׳ארענטליך
מעדעל
צו א לייכטער אַרבייט
מיט לאָזשי פון זאַפּאַרט
צו ערפאַרען זגערזשער 19
ביי **גרינבוים**

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
זאוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר וועגערישע הויט-קראַנקה.
און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאַנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אָרגא-
נישע און נערווען-קראַנקהייטען.
קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער
הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.
נעמט-אָן א פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען
זונטאַג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדערער וואַרטע-צימער פאַר פרויען —
וויזיט 3 זל.

Dr. med.
A. Uryson
ספּעציאַליסט פון הויט, וענעריש
און קאָסמעטיק
לעגיאָנאָוו 20, טעל. 215-85

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפּעראַציע, אָן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-
פערגיסונג פאַר קראַנקע אויף קילעס פאַר מענער ווייבער און
קינדער. פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאַר הויקערס און פיסן

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער
ווינקעל-בראָך ווערט גרויס אַזוי ווי א
מענשען-קאָפּ, אָדער אַזוי ווי א וואַסער-קאַן
און עס פאַלט אַריין אין דעם כוס און דער
קראַנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך
פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און
שטערבליך. ספּעציעל גומענע הייל-באַנדאַזשען
אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פּראָפעסאָרען
מיט מיינע בעהאַנדלונג און פון דייטשען
פּראָפעסאָר-דאָקטאָר ברעכנרעהונג בעזעצונגען
זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען

בראָך. אויך פאַר הויקערס לעמונגען מיט הייל-גאַרטעלן און אַפּאַראַטען פאַר פערקרומטע
פיס און פלאַט-פוס ספּעציעלע אַנלאַגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און
הענד, גומענע זאָקען פאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן.
עמפּפאַנגס פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונט.

ארטאָפּעדישע אַנשטאַלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg
.Łódź, WÓLCZAŃSKA 10, tel. 221-77, front, parter
בעמערקונג: דאָס ערזעצונגען ערשטע פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג
די פּלאָסען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד״ר
בראַנטש, פּראָפ. ד״ר י. מאַרישלער, פּראָפ. ד״ר ב״ר. קיעלאַנאָווסקי
און אויך אַנדערע. מיר נעהמען אויך אָן סערוויצערט פון דער קראַנקען-קאַסע

דאַנקזאַגונג.
דערמיט דריק איך אוים דעם בעסטען דאַנק דעם הערן דיר. י. ראַפּאַפּאָרט
ספּעצ. פאַר בראָך, וועלכער נעמט אָן אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10 טעל 177-22 מראָנט פּאַרט
פאַר זיין געוויסענהאַפטע פערלעגען מיר א גומענעם הייל-באַנדאַזש לויט זיין מעטאָדע,
האָב געליטען אויף בראָך 20 יאָהר און א דאַנק איהם בין איך היינט געראַטעוועט
אַזוי, אַז כ׳קען איהם יעדען אַנזאָגען הסם טעמפּעהליע.
Dr. BERGHOF Arzt.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 126-87
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און וועגערישע
קראַנקהייטען. מענער-שוואַכע. אַלע ארט
אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג
מיט קוואַרץ-שטראַהלען
נעמט אָן פון 8 — 2 נאָכמ. און פון 6 — 9 אָווענד

DR. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 151-78
צוריקגעקעהרט
הויט און וועגערישע קראַנקה
רענטגען און ליכט-היילאינסט.
נעמט אָן פון 4—7 אָוונט.

דאָס לאַנג יעהריגע רעכטס-קאַנסולטאַנט-ביוראָ
ש. האָכבערג, פאַנסקאַ 1
ערלעדיגט און שרייבט אַלערליי ביטעס און קלאַגעס,
קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס, ספּעציאַליסט אין
שטייער-ענינים, סטעמפּלאָווע און ירושות, אַדוואָ-
לאַניעס אויף פּאַראַטעק דאַכאַדאָווע.
איך נעהם אויך וועקסלען אייבצוקאַסירען אויף
לאָדז און אומגעגענד. בעמ. וועגען פּאָדאַטקאָווע
ספּראַוועס נער איך פּערזענליך אָן פון 4—7 נאָכמ.
HOCHBERG, ZEROMSKIEGO 1
Telefon 136-77.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ 60— „ „ „
נאָכ׳ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ 18— „ „ „
פאַר א מילימעטער-שורה: נאָכ׳ן טעקסט—... דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערע. אויסל. 100 פּראָצ. טייערע. מעלדונגען—10 גר. א וואָרט

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. א חודש מיט אָפּטראָגען א היים; אויף דער פּראָווינץ 6—... א חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר׳ן אינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך
די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.